

naša luč

naša luč

1988
december
10

Advent

*Nekdo prihaja
imeli boste obisk.
Tako kličejo preroki, božji glasniki.
Nekdo prihaja.
Kdo?
Jezus Odrešenik, Mesija.*

*Advent.
Toda ali mi sploh pričakujemo obisk?
Ali nam je ta obisk dobrodošel?
Ali imamo čas?
Ali niso naše misli in zanimanje povsem drugod?*

*Advent.
Kaj nam ta obisk pomeni?
Prijetno družinsko vzdušje?
Bogato obloženo mizo?
Prazniška darila?
Razkošno osvetljene ulice?
Je to vse?!*

*Advent.
Nekdo prihaja:
Jezus, Odrešenik, Mesija.
Kaj vidimo v Njem?
Luč, ki sveti v temi našega življenja,
v temi sodobnega sveta?
Ali se zavedaš, ali čutiš in vidiš,
da danes vse kliče po neki LUČI?!
Ali razumeš, da je Jezus
tudi danes in predvsem danes LUČ SVETA,
SREDIŠČNA OSEBNOST človekove zgodovine?!
Za nas osebno, za naše družine, za našo skupnost,
za naš narod in za ves svet
je Jezusov evangelij Resnice, Pravice, Bratstva, Dobrote,
Svobode, Miru in Ljubezni
VOGELNI KAMEN,
edino zanesljiv OPORNIK,
na katerega moremo zidati bolj srečno prihodnost.*

*Advent.
Kaj boš storil?
Naj zate in za Tvoje ne velja Janezov očitek:
„Med svoje je prišel, a njegovi ga niso sprejeli“ ...
Prebudi se!*

Letos poleti
je nadškof
dr. Alojzij
Šuštar
blagoslovil
obnovljeno
kapelo
na
Veliki planini,
ki je bila
požgana
med vojno.

Čakanje na letališču

Prijatelj mi je sporočil, da bo prišel na obisk. Je na službenem potovanju, nazaj grede nima dobre zveze, zato bi rad prenočil pri meni in drugi dan odletel domov. Povedal mi je, s katerim letalom pride, in čas odhoda njegovega letala; prihoda žal ni vedel. „Upam, da me boš na letališču čakal,“ je pripomnil. Seveda sem mu rad ustregel, saj vem, da je vedno prijetno, če v tujini srečaš domačega človeka. Pravočasno sem odšel na letališče, zadnje čase je vedno težje najti parkirni prostor. Letališče je eno samo gradbišče, tako da sem po dolgem iskanju komaj dobil prostor. Bal sem se že, da bom prepozno prišel v čakalnico. Od-dahnil sem se, ko sem videl, da le-talo še ni pristalo. V miru sem si

poiskal pri izhodu udoben sedež čisto blizu vhodnih vrat, tako da ga bom takoj videl in seveda tudi on mene. Pri tem čakanju sem z zanimanjem opazoval vrvež okoli sebe. Pravi babilon, govornice v vseh mogočih jezikih, vse mogoče barve in postave. Za vse pa je značilno, da vsi hitijo in iščejo, kako bi čimprej prišli na cilj. Nekateri so zamišljeni, drugi žalostni, zatopljeni v poslovilne besede, drugi vidno zaskrbljeni. Le sem in tja se zasliši sproščen smeh, ko si mladi padejo v objem in se glasno veselijo ponovnega srečanja. Tako je čas hitro mineval, počasi se mi je zdelo, da sem že predolgo tam. Res bi že moral priti. Še nekaj časa sem čakal, potem sem šel eno nadstropje niže, tja, kjer pride

prtljaga. Nikjer ni bilo napisa o letalu, zato sem vprašal uslužbenca, ali je prtljaga že prišla. Pogledal je na monitor in mi zagotovil, vsaj pred četrt ure so že vse oddali, potniki so že zdavnaj odšli. Tako, pa sem tam.

Nič drugega mi ni preostalo, kot da grem domov. Med potjo sem se spraševal, le kaj se je zgodilo, da ni prišel. Skrbelo me je. Odgovor pa me je čakal doma. Ko sem prišel pred vrata, me je moj obiskovalec že čakal.

Seveda sem bil radoveden, kdaj in kako je prišel. „Še ni dolgo, prišel sem s taksijem, kot sem ti sporočil,“ — mi je pripovedoval.

Na letališču sva se zgrešila. Ni me videl in jaz njega tudi ne. Samo za trenutek nisem bil dovolj pozoren in že je šel mimo, ne da bi ga videl. Čakal sem, vedel sem, da

„Otroci luči“

Vse ljudi, ki odsevajo nekaj evangelijske resnice, pravice, usmiljenja, dobrote, solidarnosti, prijateljstva in zvestobe — smemo imenovati z evangelijskim izrazom „OTROKE LUČI“.

○
Ti svetijo in molče kričijo
v temi sodobne družbe,
v temi poganske vase zagledanosti
in neumnega iskanja osebnih koristi,
v temi neosveščenosti,
v temi odtujenosti Bogu in ljudem,
v temi sramotnega sodelovanja z lažjo, krivico in nasiljem.

○
Ti ljudje so preroki, Mojzesi sodobnega sveta,
ki usmerjajo svoje sodobnike v obljubljeni deželo
Resnice, Pravice, Svobode in bratskega razumevanja.

○
Te može in žene Luči najdemo povsod,
na odgovornih in vplivnih mestih
in v vsakdanjem življenju.
Tako smo navajeni nanje,
da njihove odličnosti niti ne opazimo.
Brezbrizno hodimo mimo njih,
kot so Judje nekoč brezbrizno hodili mimo betlehemskega Jezusa.

○
Ni lahko biti „otrok luči“ v družbi,
kjer vladajo obilje, dobiček in lahko življenje.
Vendar je med nami vse polno „otrok luči“.
To so starši, ki ljubijo otroke,
ki dajejo prednost otrokom pred lagodnim življenjem
ter jih vzgajajo z besedo, molitvijo in dobrim zgledom.
Skrbno jih pripravljajo na njihovo slovensko in krščansko poslanstvo.

○
„Otroci luči“ so možeje in žene, ki v luči evangelija
presojajo razmere v svetu ter dosledno in odgovorno
ZAVZEMAJO ODGOVARJAJO ČA STALIŠČA
kot ljudje, kot Slovenci in kristjani.

○
Za kristjane je važna sposobnost
USTVARJALNO VSTOPATI V ŽIVLJENJE DRUŽBE
TER Z MORALNIMI, SOCIALNIMI IN POLITIČNIMI POBUDAMI
ŠIRITI PROSTOR SOLIDARNOSTI, MIRU IN RESNIČNEGA
BRATSTVA.

Naglasili smo že, da morajo problemi našega naroda
postati NAŠI problemi.

Nadškof dr. Šuštar nam v tem smislu kličje:
„V teh težkih časih in odločilnih trenutkih
za naš slovenski narod in za vso Jugoslavijo

mora priti, vedel kdaj pride, pa sva se kljub temu zgrešila.

Nehote sem kasneje pomislil, da tako marsikdaj čakamo na srečanje z Bogom. Vemo, da je tu, sredi med nami in vendar ne najdemo stika z njim.

Vsako leto obhajamo adventni čas. Čas pričakovanja, ko se pripravljamo na srečanje s Kristusom. Kako malo je potrebno, da se zgrešimo. Napačno izbran kraj pričakovanja, napačno upanje in vse naše pričakovanje je zaman.

Toda ali se mogoče ne motim. Ali res še čakamo na srečanje s Kristusom. Kaj nam pomeni danes advent in božič. Ustvari v nas duhovno razpoloženje, da se poglobimo v skrivnost božjega učlovečenja?

Ali ni naše pričakovanje v življenju usmerjeno zgolj v nekaj dobrin, ki nam jih nudi ta svet?

Doma smo v adventu obhajali „zornice“, tiste jutranje maše, ki so v temnih jutranjih „pričarale“ duhovno hrepenenje po božiču. Teh maš seveda tu v tujini ne moremo obhajati, saj ste večinoma v službi. Imamo pa druga znamenja. V adventu se tu srečujemo z adventnim vencem, štirimi svečami na vencu, štiri adventne nedelje, ki jih prižigamo nedeljo za nedeljo. Vsaka sveča daje nekaj svetlobe, ko zagorijo vse štiri, vemo, da je božič tu, soba je polna nove svetlobe.

Tako nas ta priprava na božič lahko zelo obogati in da našemu življenju novih duhovnih moči. Prižgimo vsak večer ustrezno svečo in se pogovarjamo o skrivnosti božjega učlovečenja. Tako postanejo adventni večeri prilika, da se pogovarjamo tudi o duhovnih vrednotah.

Naše življenje je vedno novo pričakovanje. V pričakovanje vernih ljudi spada tudi naše srečanje s Kristusom. In prav od tega je odločilno, kako se bo naše življe-

nje končalo. S Kristusom doseže-
mo večno življenje, brez njega pa
je pričakovanje prazno.

Na letališču sem svojega gosta
zgrešil.

V svojem življenju pa Kristusa
ne smem in ne morem zgrešiti. Saj
tudi On čaka, da me sprejme, se-
veda, če ga iščem in čakam nanj.

Prižgati adventno svečo ne po-
meni samo nekaj romantičnosti v
sobi. Prižgati svečo pomeni, zara-
di Boga vsak dan narediti drobno
dobro delo in uslugo svojim bliž-
njim. Precej enostavno je za božič
dati domačim in znancem nekaj
daril, težje pa je vsak dan dati
delček sebe, del svoje ljubezni
bližnjemu, ki živi z menoj in ob
meni.

Kako hitro smo danes užaljeni in
sperti. Ne znamo več odpustiti. U-
žaljeni umolknemo in ne znamo
več govoriti. Tudi pri tem vsak tren-
utek trpimo in čakamo na odre-
šujočo besedo, ki naj spet obnovi
pogovor. Kdo bo prvi spregovoril.
Ali imam pogum, da ne bom čakal,
da drugi spregovori, ampak da jaz
ponudim besedo in roke sprave.

Prižgati adventno svečo v tem

so nam potrebni zaupanje in pogum, odločnost
in vztrajnost v PRIZADEVANJU
za medsebojno razumevanje, mir in pravičnost,
svobodo in enakopravnost
ter spoštovanje človekovih pravic pri vseh brez izjeme".

„Otroci luči“ so naši mladi,
katerim beseda služenje nekaj pomeni.
Ne odločajo se načelno za tisti poklic, kjer bi več zaslužili,
marveč v okviru možnosti za tistega,
kjer bi več koristili,
več dobrega storili,
več ljudi osrečili.

Osnova za taka plemenita zadržanja
pa je premišljevanje ob Kristusovem evangeliju in molitev.
„Otroci luči“!

trenutku pomeni, spregovoriti prvo
besedo in pregnati slabo voljo in
napetost. Vsak dan znova lahko
tako prižgem luč dobrote. Le čemu
vedno jaz, se lahko sprašujemo.
Skrivnost božjega učlovečenja
nam pove, zato, ker tudi Bog nam
vsak dan znova odpušča in nam
prižiga luč božje dobrote.

Prižgati adventno luč tako, da
npr. poskusim odkriti kaj dobrega

pri tistem, ki ga ne maram. Ugotov-
vil bom, da se bo potem moja sod-
ba glasila mnogo bolj blago, da
bom bolj pravičen v odnosih s svo-
jim bližnjim. Tako lahko prižgam
adventne sveče, ki spreminjajo in
oblikujejo moje življenje.

Tako pričakovanje božiča bo
življenje obogatilo, ker bom srečal
Kristusa, ki se mi odkriva v mojih
soljudeh.

Don Kamilo

Poziv jugoslovanskih škofov k molitvi in ljubezni

Sredi oktobra je bila v Zagrebu redna jesenska seja Jugoslovanske škofovske konference. Škofje se zberejo redno na posvet v pastoralnih vprašanjih, ki zadevajo celotno Cerkev v Jugoslaviji. Tokrat so bili med drugim seznanjeni s posebej težkim položajem vernih zdravnikov, ki so v nekaterih primerih zgubili službo, ko so zaradi ugovorov vesti odklonili sodelovanje pri abortusu. Škofje so se zavzeli za dosledno spoštovanje človekove vesti. Obenem pa spet podčrtali, kako globoko segajo posledice takega dejanja za mater in za ves narod.

Škofje pozorno spremljajo tudi vsa dogajanja v naši družbi v zadnjem času in so zaskrbljeni spričo napetosti, ki se pojavljajo in stopnjujejo vse bolj na gospodarskem, političnem in moralnem področju. Kakor druge ljudi, zadeva to stanje tudi vernike, ki ne morejo ostati samo opazovalci, kam družbeni vlak drvi. Zato so ustanovili po zgledu iz Slovenije posebno Komisijo za pravičnost in mir, ki bo delovala pri Jugoslovanski škofovski konferenci. Obenem so strnili svojo skrb v Poziv jugoslovanskih škofov k molitvi in ljubezni. Objavilo ga je doma versko časopisje. Ker gre za znamenja vključevanja Cerkve v domovini v neposredno družbeno dogajanje, je dobro, da poznamo ta dokument tudi zunaj meja domovine. Takole pravijo škofje:

Natanko pred letom dni smo škofje z zasedanja Jugoslovanske škofovske konference v Splitu povabili vernike k molitvi v našem času. Vabilo smo utemeljili s težavnimi razmerami, v katerih živijo naša Cerkev, naša

družbena skupnost in večina prebivalcev naše domovine.

Sedanji položaj nas je ponovno spodbudil, da se obrnemo na naše vernike in vse ljudi dobre volje.

Najprej bi radi utemeljili stališče, s katerega vam govorimo: „Cerkev ima odrešenijski in eshatološki cilj, ki ga je mogoče v polnosti doseči šele v prihodnjem veku. Toda že tukaj na zemlji je navzoča, zbrana iz ljudi, to je udov zemeljske družbe . . . Tako Cerkev, ki je hkrati vidna družba in duhovno občestvo, potuje skupaj z vsem človeštvom in doživlja skupaj s svetom isto zemeljsko usodo. Cerkev torej pri uresničevanju svojega odrešenijskega cilja ne le posreduje človeku delež božjega življenja, ampak na neki način tudi razliva na ves svet isto luč, ki jo izžareva to božje življenje. To drugo izvršuje Cerkev najbolj s tem, da ozdravlja in dviga dostojanstvo človeške osebe, da utrjuje povezanost človeške družbe in da vsakdanjo dejavnost ljudi prepaja z globljim smislom in pomenom.“ Naloga in dolžnost Cerkve je ljudem pomagati, da bodo v luči božje resnice pravilno presojali znamenja časa.

Zato pozivamo vse, da v zapletenih razmerah sedanjega časa spoštujejo temeljne pravice vsakega človeka in vsakega naroda, kajti brez pravičnosti ni mogoče graditi prihodnosti, ki bi bila vredna človeka in skupnosti.

Zaradi tega vse vabimo k resničnemu dialogu v duhu vzajemnega spoštovanja in razumevanja. Samo v duhu resnice, pravičnosti in ljubezni je mogoče reševati vsa sporna vprašanja in

graditi mirno in plodno skupno življenje.

V svetu je dejavno tudi zlo in „skrivnost brezpravnosti“, ki pogloblja človeško nemoč, zato potrebujemo božjo pomoč. Zato naše vernike ponovno pozivamo k vztrajni in zaupljivi molitvi, kakor smo to že naredili lansko leto.

Naše mišljenje in delovanje mora biti vedno zvesto evangeljskim načelom, zato vam kličemo v spomin nekatere misli božjega Odrešenika: „Ne sodite, da ne boste sojeni. Kakor namreč sodite, tako boste sojeni, in kakor merite, tako vam bo odmerjeno.“ V odnosu do drugih se držimo zlatega evangeljskega pravila: „Vse, kar želite, da bi ljudje vam storili, storite tudi vi njim!“ Poslušajmo tudi sv. Pavla, ki nas opominja: „Odklanjajte zlo, oklepajte pa se dobrega. Drug drugega ljubite z bratovsko ljubeznijo. Tekmujte v medsebojnem spoštovanju. Ne popuščajte v vnemi, temveč bodite goreči v duhu, služite Gospodu! Veselite se v upanju, potrpite v stiski, vztrajajte v molitvi . . . Pred vsemi ljudmi skušajte delati dobro. Če je mogoče, kolikor je odvisno od vas, živite v miru z vsemi ljudmi.“

Po neizrekljivi ljubezni Boga Očeta vsemogočnega smo združeni z božjim ljudstvom. Živimo in delajmo v ljubezni, kakor se spodobi božjim otrokom. V vseh težavah, osebnih in skupnih, zaupajmo v Jezusa Kristusa, Odrešenika človeštva in v priprošnje naše nebeške Matere Marije. Molimo, naj nas vse razsvetli Sveti Duh, da bomo lahko prispevali k moralni prenovi, ki je nujno potreben pogoj za razreševanje krize in lepšo prihodnost.

V Zagrebu, 13. oktobra 1988

Vaši škofje

med vrsticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

DELO: RAZPAD JUGOSLAVIJE ALI PA KOMPROMIS?

Posebna poročevalka avstrijske TV je poročala iz Ljubljane: Slovenci se ne bojijo zgolj za svojo neodvisnost, temveč jih je še bolj strah pred tem, da izgubijo svojo politično kulturo, ki je najbolj liberalna in najbolj civilizirana v vsej Jugoslaviji. Kolikor bi prišlo do ustavnih sprememb, ki jih zahteva Srbija, ne bi bila ogrožena zgolj Kosovo in Vojvodina, temveč bi bil ogrožen tudi demokratični otok Slovenija.

Londonski Financial Times ugotavlja, da so trije vzroki za „razpoloženje nasilja in strahu“. Prvi vzrok je padec življenjskega standarda, drugi prerod srbskega nacionalizma in tretji grenak občutek nezadovoljstva s starejšimi politiki, ki jih ljudje imajo za korumpirane in nesposobne. Zdaj vedno več Jugoslovanov spoznava, da jim manjka ena od bistvenih sestavin in to je odgovornost. Jugoslavija je enostranska država in nima zadovoljivega postopka, po katerem bi lahko nesposobne politike in neuspele recepte poklicali na odgovornost.

Kriza v Jugoslaviji se še naprej zaostrojuje, izid pa je negotov — bi bil najkrajši povzetek mnogih komentarjev v časopisih in drugih medijih po svetu.

V New York Timesu navaja David Binder besede, ki jih je izrekel Crnobrnja, eden od tesnih Miloševićevih sodelavcev. Dejal naj bi, da „je prepričan, da si Milošević prizadeva ogrniti Titov plašč. To je njegova ambicija.“ Med drugim poroča, da v nobeni jugoslovanski republiki ni tako močnih klicev k pluralizmu kot v Sloveniji.

Sovjetska Rossija piše: „Nikakršna skrivnost ni, da Jugoslavija preživlja gospodarsko krizo. Letos se nadaljuje neustavljiva rast cen, inflacija je dosegla doslej nesluteni ‚rekord‘, ko je preseгла 200 odstotkov, pada življenjska raven delovnih ljudi, po deželi straši val stavk. Vse več Jugoslovanov ne more s sedanjo plačo povezati koncev, kar po svoje povečuje nevarno socialno napetost.“ Temu še dodaja težave z odplačevanjem dolgov na Zahodu, z naraščanjem brezposelnosti in brezumnim tiskanjem nepokritega denarja. Po štiridesetih letih samoupravljanja se jugoslovanski delavci morajo v svojo sramoto bojevati za poceni kruh.

Z gospodarske plati so položaj v Jugoslaviji zajeli na francoski televiziji. Navajajo podatke o visoki inflaciji, nakopičenih dolgovih, brezposelnosti in nekatere druge kazalce, je komentator menil, da je Jugoslavija na robu bankrota, je poudarjajoč, da se najpomembnejši artikli prodajajo po enaki ceni kot kaviar.

Po mnenju večine ameriških poročevalcev iz Beograda seja centralnega komiteja doslej ni prinesla konkretnih rezultatov. Po pisanju New York Timesa so bili vsi govori napisani vnaprej, prave razprave ni bilo. Seje ni prekinil niti en aplavz, slišati ni bilo niti ene priložnostne šale, niti izražanja nezadovoljstva s posameznimi stališči.

Švicarski Journal de Genève piše: Zunanji dolgovi, galopirajoča inflacija in visoka brezposelnost so tegobe, ki jih pripisujejo zveznim organom in komunistični partiji.

Po dunajskem Die Presse so ponudbe o „takojšnjih ukrepih“, kot npr. da je takoj treba zmanjšati število službenih avtomobilov, zmanjšati število službenih potovanj ipd., samo kozmetika. Gospodarsko-politični prostor za ukrepanje pa ostaja skoraj povsem blokiran, kar je pripisati sedanji jugoslovanski ustavi, ki je najbolj komplicirana na svetu, onemogoča vsako koncentracijo oblasti in na temelju katere so najpomembnejši dejavniki politična vodstva v posameznih federalnih enotah.

Dopisnik New York Timesa citira izjavo slovenskega delegata Slokarja na zasedanju CK, „da bo vse ostalo tako, kot je bilo“ in „da (v Jugoslaviji) že dolgo izgubljam bitko za bitko, toda poveljniki ostajajo še naprej v sedlu“.

Milanski Corriere della sera sodi: Jugoslavija je dan kasneje (po 17. seji CK ZKJ) ostala taka kot prejšnji dan. Enaki so njeni problemi, njene sredobežne tendence, enaka je tudi nesposobnost, da bi doumela, kako se edina stranka, še posebno, če je šibka in neenotna, ne more reševati z vkopavanjem v kontinuiteto. Lahko bi se odločila za karkoli, namesto tega se je spet opredelila za mirovanje. Po plenumu je veliko ali vse ostalo tako kot prej, brez kažipota za izhod iz hude krize.

Pariški Libération piše: Ob zaključku seje centralnega komiteja so Jugoslovani na splošno razočarani nad omejenimi razsežnostmi političnih premikov, kajti rezultati niso videti kot zagotovilo izboljšanja življenjske ravni v bližnji prihodnosti.

Dunajski Kurier ugotavlja glede zamenjave vodilnih kadrov: Komunistični sistemi se nagibajo k verovanju, da je z zamenjavo oseb že vse opravljeno. Dejansko pa to pomeni le pretakanje starega vina v nove sode.

DELO, Ljubljana, 14., 17., 20. in 21. okt. 88.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG: Z ZGODOVINSKE PARTIJSKE SEJE

Jugoslovanski vrhovni funkcionarji so se (na 17. seji CK ZKJ 17. oktobra v Beogradu) lotili obupnega poskusa, da

bi zavrli vedno hitrejšje drsenje Jugoslavije navzdol. Poziv k bratstvu in ednosti narodov v Jugoslaviji in njihovih političnih vodstev je postal prazna fraza. To se je na tej seji CK pokazalo tako jasno kot nikdar poprej.

Šef slovenske partije in najostrejši nasprotnik svojega srbskega tovariša Miloševića Milan Kučan je bil jasen: „Napadalno podpihovanje ljudi, družbena in politična demagogija in „obujanje nacionalnih bajk,“ kot se kaže na množičnih demonstracijah v Srbiji, spravlja v nevarnost državo.

Srbski partijski šef Milošević mu je takoj odgovoril in se skliceval na ljudsko voljo, na podporo množic v Srbiji. Prešel je v protinapad. Državno vodstvo, je dejal, hodi mimo stiske ljudstva, delavcev, z neobveznimi izjavami, ni sposobno hitrih in uspešnih ukrepov, zato ga je treba zamenjati: „Danes je pri nas tako: eden ima kruha komaj za silo, drugi ima tri vile; eden stalno menja stanovanja, drugi gre v pokoj kot podnajemnik; večina občanov živi nacionalno ločeno in gospodarsko onemogočeno na meji bede.“ Krivdo za to je Milošević naprtil nesposobnemu vodstvu, ki se izgublja v vedno novih „razčlenjevanjih“ in „izjavah“ in nič ne naredi, da bi izboljšal usodo delavskega razreda.

Član srbskega CK Radonjić je terjal seznam takojšnjih oprijemljivih ukrepov: državne izdatke, ki so za jugoslovansko gospodarstvo velikansko breme, je treba v enem mesecu znižati za 20%, draga službena potovanja funkcionarjev iz partije, države in gospodarstva zmanjšati za pol, uradna vozila funkcionarjev skrócić na polovico in birokratski aparat v vsej državi v šestih mesecih omejiti za tretjino.

Osem let po Titovi smrti so boji v kolektivnem vodstvu za nadaljnjo smer poti in oblast vzplameli v boj vseh proti vsem.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 18. in 19. okt. 88.

Na 17. seji CK ZKJ je večina nesrbskih razpravljalcev zavrnila skoraj vse, kar počenja srbski ljudski voditelj Milošević: zbiranje množic na srbskonacionalističnih zborovanjih, politični pritisk ulice, ki je spodnesel samostojno vodinstvo partijsko vodstvo, brezmerne napade na kosovsko partijsko vodstvo, prikriti poskuse, da bi iz zveznega partijskega vodstva odstranil svoje nasprotnike.

Izid tajnega glasovanja o zaupnici partijskemu predsedstvu lahko ocenjujemo samo kot zaušnico tovarišev Miloševiću: Dušan Črebić, zvest Miloševićev somišljenik, je bil edini od desetih vodilnih zveznih funkcionarjev, ki ni dobil zahtevane večine glasov. Ni dvoma: ceneno navduševanje ljudstva, s katerim je Milošević osvojil srbske množice, je vznemirilo partijski vrh. Srbskonacionalistična in centralistična gesla na množičnih zborovanjih so prestrašila vodilne funkcionarje po drugih republikah, zlasti v Sloveniji in na Hrvaškem. Narastel je strah pred nanovo prebujajočo se Veliko Srbijo, ki ogroža ravnotežje v večnarodni državi.

Milošević je izgubil le bitko, ne pa boja. Opirajoč se na Srbe se bo še naprej bojeval za Srbijo. Sedaj bodo njegova odzivanja še bolj nepreračunljiva, s tem pa za narodnostno ravnotežje v Jugoslaviji nevarnejša.

Jugoslovanski komunisti napenjajo vse sile, da bi se zgrabilivši se za lastne lase potegnili iz močvirja. Za razliko z lažnivim baronom Münchhausnom, ki mu je to proti vsem

naravnim zakonom uspelo, ostaja njim v rokah le šop las že preživetega sistema.

17. seja se je izkazala za neuspešen poskus, kako obvladati večplastno krizo. Po treh dneh posplošenih govorov, zbadljivk in izzivov posameznikov, neposluha za stvarno kritiko mlajših, so sprejeli osnovni program, ki pa vsebuje za odpravo krize komaj kaj uporabnega. Nov je samo datum.

V razčlenjevanju krize so bili jugoslovanski komunisti vedno enkratni mojstri. V samokritiki so prekosili sami sebe, pri premagovanju krize pa niso prišli dlje od izjave, kaj nameravajo storiti.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 21. in 24. okt. 88

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: GOSPODARSKA KATASTROFA BO OSTALA STALNO?

Zagrebski gospodarski znanstvenik Korošić vidi v svoji knjigi Jugoslovanska kriza, ki je pred nedavnim izšla, v prihodnosti tri možnosti razvoja.

- Če bi se Jugoslavija odločila za „korenite reforme“, bi mogoče imela upanje, da svoje težave premaga in najde priključek k svetovnemu gospodarstvu. To pa ne bi bilo možno brez resnične politične demokracije.

- Drugi vzorec razvoja obstaja približno v tem, kar danes počenjajo. Začno neodločne reforme v smeri tržnega gospodarstva, pa se takoj spet ustrašijo, če nastanejo težave. Svoboda javne besede je sicer tu, a oblastniki se za kritiko ne zmenijo.

- Tretja pot je v nadaljevanju in v podaljšanju sedanje krize v večnost. Sklicujejo se na trditve, ki so jih bili razvili pred več kot sto leti, in jih uporabljajo kot izkaz za pooblastilo, da vzdržujejo malo sposobni režim na oblasti. Partija se iz gospodarstva ne bo umaknila, ker bi bilo to povezano z utrpitvijo škode pri oblasti. Na koncu bo Jugoslavija životarila kot „oaza revščine“ na robu razvijajoče se Evrope. Kot stvari danes so, je tretja možnost najbolj verjetna.

Brez zvišanja družbenega proizvoda si zboljšanja ni mogoče misliti; ta pa grozi, da bo letos, kot že leta 1987, zaradi nazadovanja proizvodnje spet padel za 1,5 odstotka. Vlada je poleg tega, da so ji podaljšali rok za odplačilo dolgov, dobila letos od Mednarodnega denarnega sklada in tujih upnikov okrog 1,4 milijarde dolarjev „svežega denarja“, se pravi, novih posojil, ali pa jih ima še v dobrem. Pod pritiskom socialnih in političnih nemirov je sedaj vlada plače deloma odmrznila. Poleg tega pripravlja celó nove davke za podjetja, kot tudi vedno višje prispevke v prid nerazvitim področjem.

Večina jugoslovanskih gospodarskih znanstvenikov se vidno boji, da je čas za resne reforme že mimo. Posebno v vzhodnih delih države so izgubarska podjetja že malone v večini.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 2. nov. 88/12.

(dalje na strani 13)

Slovenija

Moja dežela

na sploh

KOROŠKI KULTURNI DNEVI

V Mariboru so se 4. novembra začeli zdaj že tradicionalni Koroški kulturni dnevi s predavanjem dr. Teodorja Do-

meja o koroških Slovencih ob anšlusu 1938 na Pedagoški fakulteti. V klubskih prostorih Univerze v Mariboru pa je bila isti dan proslava ob 60. obletnici Kluba koroških Slovencev. Predsedstvo Jugoslavije je ob tem jubileju odlikovalo Klub koroških Slovencev v Mariboru z Redom zaslug za narod s srebrnimi žarki. Odlikovanje je na proslavi izročil rotovski župan Branko Smole. Dolgoletni predsednik kluba Janko Kuster je na proslavi povedal, da klub polg moralne pomoči koroškim rojakom organizira tudi njihove bogate kulturne stike z matično domovino. Na klubski proslavi je pel zbor Plazniških deklet iz Št. Lipša. V mariborskem Pokrajinskem muzeju so odprli razstavo Umetnost naših dedov s predmeti iz narodnopisne zbirke Slovenske prosvetne zveze v Celovcu. Na vseh prireditvah Koroških kulturnih dnevov v Mariboru so bili prisotni tudi predstavniki Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij ter Krščanske kulturne in Slovenske prosvetne zveze.

ŠMARNNA GORA na koncu Ljubljanskega polja je cilj mnogih romarjev in izletnikov. Bližina Ljubljane in lep razgled z nje po Gorenjskem jo dela tako privlačno. Na Grmadi so nekdanje kresove oznanjali vpadu Turkov, na glavnem vrhu je pa ob cerkvi stal tabor.

Jugoslaviji veliko manjka do urejene demokratične parlamentarne družbe. Na konkretnih primerih je treba graditi to parlamentarnost, demokratičnost, pluralnost. Sicer lahko vnaprej rečem: stvar je izgubljena. — Viktor Zakelj, RK SZDL.

TELEKS, Ljubljana, 6. okt. 88/12.

NAJVEČJA DOBRODELNA AKCIJA

Dne 7. novembra je bila končana največja dobrodela akcija na Dolenjskem, ki je k sodelovanju pritegnila blizu 20.000 darovalcev iz Dolenjske, Bele krajine in Posavja, in ki je omogočila nakup mamografa (medicinskega aparata za slikanje dojk) za potrebe novomeške bolnišnice. Posamezniki in ustanove so prispevali blizu 300 milijonov dinarjev, kar je izreden uspeh v teh kriznih časih v Jugoslaviji. Največ zaslug za uspešen konec človekoljubne akcije so imeli medobčinski sklad za drage medicinske aparate, ki dela pri občinskem odboru Rdečega križa Novo mesto, ter uredništvu Dolenjskega lista in Studia D (Radio Dolenjske). Napravo so začeli uporabljati v četrtek, 10. novembra, v prostorih kirurškega oddelka novomeške bolnišnice.

SREČANJE DEFEKTOLOGOV V STRUNJANU

Sto deset vodilnih slovenskih defektologov z vseh defektoloških področij se je v začetku novembra v Strunjanu zbralo na dvodnevem seminarju o teoriji in praksi usposabljanja razvojno motenih oseb v Sloveniji. Ugotovili so, da je defektološka dejavnost na Slovenskem na evropski ravni ter da se hkrati lahko celo pohvalimo z izvirnimi

ČRNA PRST je najbolj znan vrh v grebenu Spodnjih bohinjskih gorá, ki oklepajo Bohinj z juga. Vrh ima ime po temnih skrilavcih, ki gledajo na površje.

prijemi na tem področju. To velja predvsem za razvojne oddelke pri rednih predšolskih vzgojno-izobraževalnih ustanovah, v katerih vsako leto na najbolj human način približno 550 predšolskih otrok pripravljajo na vključitev v redno ali posebno šolstvo. Ta slovenska posebnost je prvi korak k cilju, da bi čim več tako ali drugače prizadetih otrok vključili v redno vzgojno-izobraževalni proces ter jim omogočili zaposlitev. V Sloveniji v posebnih zavodih, izobraževalnih in drugih ustanovah deluje približno 1600 defektologov. V posebne vzgojnoizobraževalne ustanove, ki jih je na Slovenskem 75, je trenutno vključenih približno 5000 telesno, duševno ali vedenjsko motenih oziroma dolgotrajno bolnih otrok. Veliko prizadetih in motenih otrok je vključenih v posebne oddelke pri rednih šolah, medtem ko je 550 kategoriziranih otrok vključenih v redne razrede. V vsaki generaciji se v Sloveniji rodi približno tisoč otrok, ki so v vzgojno-izobraževalnem procesu potrebni posebne obravnave.

V SLOVENIJO

se je lani priselilo za 2 odstotka več ljudi iz drugih republik kot v prejšnjih

letih. Slovenski statistični zavod je objavil, da se je lani največ ljudi iz drugih republik priselilo v ljubljanske občine, in sicer vsaj 2524. Na drugem mestu je Kranj, kamor se je priselilo 452, v Velenje 446, v Koper 315, v jeseniško občino vsaj 240 in v celjsko 230 priseljencev iz Bosne, Srbije, Makedonije in Črne gore.

od tu in tam

BEGUNJE NA GORENJSKEM

Begunjski Elan je v soboto, 6. novembra, znova odprl vrata za ogled proizvodnje smuči, telovadnega orodja, plovil in jadralskih letal. Priložnost je izkoristilo več kot 700 ljudi, ki so jim proizvodnjo predstavili Elanovi vodniki. Največ obiskovalcev je bilo iz Gorenjske, med njimi pa tudi taki, ki bi se radi v Elanu zaposlili.

BREŽICE

Blizu tisoč dijakov in delavcev srednje šole Brežice je ob nedavnem občinskem prazniku dobilo novo in so-

Hitrost ekonomskega propadanja je veliko večja od hitrosti reformiranja partije. Očitno je strah pred izgubo oblasti in za marsikoga tudi socialne varnosti še vedno večji kot pa strah pred propadom celotne družbe.
— Robert Botteri.
MLADINA, Ljubljana, 28. okt. 88/1.

dobno knjižnico. Obiskovalcem je na voljo 17.000 knjig, različna ponazorila, kot so televizija, videorekorder in grafoskop, pa lahko prenovljeni prostor spremenijo v večnamensko učilnico, dovolj veliko za 40 dijakov. Večina obiskovalcev rada sega po bogati strokovni literaturi, revijah in dnevnem časopisu.

BREZJE

Letos oktobra je papež Janez Pavel II. romarski cerkvi Marije pomagal na Brezjah podelil častni naslov bazilika. V antični dobi je bila bazilika javna zgradba, sodišče, zbornica in podobno. Od 4. stoletja naprej so začele rasti krščanske cerkve po vzorcu starih bazilik, vendar z nekaterimi novimi prvimi. Najznamenitejše so štiri velike rimske bazilike: sv. Petra, sv. Pavla, sv. Marije Velike in sv. Janeza v Lateranu. Na našem ozemlju je ena najbolj znanih starih bazilik Evfrazijeva v Poreču. Pozneje je papež začel podeljevati častni naziv bazilika posebno imenitnim cerkvam po svetu. V Sloveniji smo imeli že ped Brezjami nekaj cerkva, ki se ponašajo s tem naslovom: Mati milosti v Mariboru, Petrovce, Brestanica, Stična, Sveta gora pri Gorici.

KRANJ

Novembra so šla h koncu dela pri prenovi zunanosti stavbe gimnazije, ki bo precej spremenila prejšnji videz. Odstranili so balkon nad prednjim vho-

dom, ki so ga prizidali v šestdesetih letih, v času pogostih političnih manifestacij, za katere so potrebovali vzvišen prostor za govornike in opazovalce. Prejšnjo sivo barvo zunanjih sten je zamenjala svetlejša, ki je precej polepšala videz stavbe, okraske nad uro pa so obnovili. Z vsem tem je procelje gimnazije postalo bolj podobno prvotnemu ob dograditvi ob koncu prejšnjega stoletja.

LJUBLJANA

V nedeljo, 16. oktobra, je bil na teološki fakulteti v Ljubljani seminar o ruski duhovnosti, ki ga je priredil Medškofijski odbor za izobražence. Seminarja se je udeležilo kar lepo število poslušalcev. Predavala sta jezuitski pater dr. Tomaš Spidlik, profesor na papeškem vzhodnem inštitutu in na papeški univerzi Gregoriana v Rimu, izvrsten poznavalec vzhodne duhovnosti, ter dr. Mirko Džordžević, profesor primerjalne književnosti na pedagoški akademiji v Beogradu. Prvi je izčrpno predstavil „pomembne teme ruske duhovnosti“ ter pomen „srca v ruski duhovnosti“, drugi je govoril o „bogoiskateljstvu Nikolaja Berdjajeva“, predstavil pa tudi vrsto „fragmentov o ruski duhovnosti“. Seminarja sta se udeležila tudi metropolita iz Beograda in Ljubljane, Franc Perko in Alojzij Šuštar. Seminar se je končal v bežigrajski župnijski

cerkvi sv. Cirila in Metoda z mašo in nagovorom metropolita Perka iz Beograda.

MARIBOR

24. oktobra, na dan, ko je minilo ravno 25 let od vrnitve šolskih sester-vezilj nazaj v Maribor, od koder jih je pregnala vojna vihra, je mariborski škof Kramberger izročil sestrski skupnosti visoko odlikovanje mariborske škofije — reliefno podobo Antona Martina Slomška s škofijskim grbom in napisom „Za zvesto služenje“. Slovesnosti v sestriški kapeli se je udeležil tudi pomožni škof Smej. Ob tej priložnosti so sestre v prostorih vezilnice razstavile sadove svojega bogatega umetniškega dela, na ogled pa je bil tudi album z barvnimi fotografijami izdelkov zadnjih let.

MIRNA PEČ

V začetku novembra so pri osnovni šoli v Mirni Peči odprli nov prizidek k šoli. V njem je sedem novih učilnic, štirje kabineti, telovadnica, večnamenski prostor, knjižnica in otroški vrtec s štirimi igralnicami za 80 otrok. Denar za novo naložbo, ki je stala 2,4 milijarde dinarjev, so prispevali novomeščani, ki že nekaj let birajo s samoprispevkom denar za razširitev osnovnošolskega prostora v novomeški občini.

MURSKA SOBOTA

Evangelicane in katolicane v Černelavcih pri Murški Soboti združuje v eno krajevno skupnost ne le skupno bivanje in delo, temveč tudi vera v istega Kristusa. Na skupnem pokopališču so z združenimi močmi postavili nov marmornati križ. V nedeljo, 16. oktobra, sta ga ob domala vseh zbranih krajanah blagoslovila predstavnika evangeličanske in katoliške krajevne Cerkve, senjor Novak ter župnik soboških katolicanov Režonja. Ob službi božje besede sta izmenoma pela zbora evangeličanskih in katoliških pevcev. V velikem številu so se tega slavlja udeležili tudi Romi, ki bi-

OVČJA VAS leži med Žabnicami in Ukvamami in je izhodišče za na Sv. Višarje.

vajo v posebni četrti tega naselja, ki se že tesno oklepa Murske Sobote, kulturnega in gospodarskega središča našega Prekmurja.

NOVA GORICA

V Goriški knjižnici Franceta Bevka so pred številnim zlasti mlajšim občinstvom predstavili prvo pesniško zbirko domačinke Vide Mokrin-Paver. Knjižico je pod uredniško roko Aleksandra Zorna izdala Mladinska knjiga. Urednik je v toplih besedah predstavil vstop mlade ustvarjalke v literaturo, ki sodi skupaj z Majo Vidmar, prav tako Novogoričanko, v vrh sodobne ljubezenske lirike. Gledališki igralec Bine Matoh je prebral občinstvu nekaj značilnih pesmi iz zbirke Mik.

PLETERJE

8. novembra se je na prijateljskem obisku kartuzije Pleterje mudil predsednik slovenskih socialistov Jože Smole. V dveurnem sproščenem pogovoru s priorjem Janezom Hollensteonom, nekdanjim priorjem patrom Janezom Drolcem in patrom Cirilom

Že dolgo pred zadnjimi množičnimi zahtevami po odstopu je slovenska partija ponudila sestop z oblasti. Prav hitro s tem ne bo šlo. Toda problem ni v družbi, ki še ne bi bila zrela za takšne spremembe, temveč v partiji sami. — Robert Botteri.

MLADINA, Ljubljana, 28. okt. 88/1.

O svojih vtisih z vojaškega sodišča je govoril (na seji slovenske mladine 13. okt. 88 v Mariboru) Franci Zavrl, ki je med drugim dejal, da „to sodišče ni bilo sodišče, ampak mešanica med otroškim vrtcem in klavnicom“.

TELEKS, Ljubljana, 20. okt. 88/20.

Zverom je beseda tekla predvsem o vlogi in pomenu samostana, načrtih za prihodnost pa tudi aktualnih dogajanjih v slovenski družbi. Prior Janez Hollenstein je spregovoril tudi o zglednem kulturnem in znanstvenem sodelovanju samostana z vsemi zainteresiranimi družbenimi ustanovami, saj je samostan vselej poudarjeno čutil pomen vpetosti v okolje, v katerem živi. Gospodarska dejavnost samostana pa je že tako njegova značilnost in ne le Slovincem znana tradicija.

PRIMOŽ NA POHORJU

Direktor Podjetja za PTT promet Ma-

ribor je 4. novembra na podružnični šoli v Primožu na Pohorju v občini Radlje svečano vključil v omrežje šestdesettisoči telefonski priključek v omrežni skupini Maribor, ki sega od Črne na Koroškem do Ormoža. V tej omrežni skupini je zdaj na sto prebivalcev že 15 telefonov. Samo letos so na območju Podjetja PTT promet iz Maribora na telefonsko omrežje priključili že šest tisoč novih naročnikov, od leta 1981 do letos pa so število telefonskih naročnikov podvojili s 30 na 60 tisoč. Primoška šola je za darilo dobila naj sodobnejši telefonski aparat in imenik, učenci pa so ta dogodek obeležili s kulturnim programom. Letošnjo jesen je telefone dobilo okoli 50 kmetij s tega dela Pohorja.

RUDNIK PRI LJUBLJANI

V ponedeljek, 17. oktobra, je ljubljanski nadškof Alojzij Šuštar blagoslovil nove prostore Katehetskega centra na Rudniku pri Ljubljani. Nova skupnost petih duhovnikov se imenuje „redovna skupnost Kristusa, dobrega Pastirja“. Z veliko dobre volje in strokovnim hotenjem želi ta skupnost biti v službi slovenske krajevne Cerkve. V svojem nagovoru je nadškof zaželel

novi skupnosti in centru božjega blagoslova, nadvse pa resnično rast v popolnosti in globino molitvenega življenja. Ob bratski mizi je ravnatelj nove skupnosti dr. Franc Škrabl izčrpno predstavil nadškofu in gostom dose-danje delo Katehetskega centra in Knjižic ter načrte za prihodnost.

ŠENTJANŽ NA DOLENJSKEM

Na Leskovcu nad Šentjanžem na Dolenjskem imajo sedaj lepo prenovljeno cerkev Žalostne Matere božje. Obnovitvena dela, ki so se končala oktobra, so sad skupnih prizadevanj domačinov za sklep Marijinega leta. Vsaj 300 let je obnovljena cerkev že stara. Pred drugo svetovno vojno je bila pravi biser cerkvene umetnosti daleč naokrog. Med vojno je ta „biser vse Dolenjske“, kot je to cerkev imenoval Janez Ev. Krek, veliko škode pretrpel, a šele v zadnjih desetih letih so ji mnogi krajanje Leskovca mogli dati ustrezno podobo. Obnovili so križev pot, zakristijo, kipe, oltarje, okna, vrata, tako da je notranjost cerkve sedaj lično obnovljena. Krajanom so priskočili na pomoč vsi župljani šentjanške župnije, pomagala je tudi krajevna skupnost pri oskrbi gradbenega materiala, pomagali pa so tudi dobri ljudje iz Radeč. V zvoniku so trije zvonovi, ki imajo zelo prikupen glas in jih slišijo daleč naokrog.

TRBOVLJE

Trboveljčani so od novembra naprej zopet sproti obveščeni, če je zrak v dolini onesnažen preko dovoljenih meja. Postaja za merjenje je postavil Hidrometeorološki zavod Slovenije. Prejšnja postaja za merjenje količin žveplovega dioksida, dima in drugih snovi v zraku je spomladi letos zgorela. Že prvi dan merjenja so količine žveplovega dioksida v zraku presegle dovoljeno mejo. Polurna koncentracija žveplovega dioksida je sredi dopoldneva narasla kar na 1,34 miligrama na kubični meter. Zato so v občini razglasili ukrepe 1. stopnje in opozarjali ustanove in občane, naj omejijo svoje gibanje na prostem.

Nad zimsko pokrajino v bližini Sv. Višarj se dvigajo Lovci.

med vrsticami

(nadaljevanje z 8. strani)

MLADINA:

JE BIL TRUD ZAMAN?

Op.: Za novega člana predsedstva SR Slovenije je dobil največ glasov pri glasovanju v bazi Igor Bavčar, predsednik Odbora za človekove pravice. A ni bil izvoljen, ker mu ni dala svojega blagoslova KP.

Moje osebno stališče je, da je politično veliko bolj kot Bavčarjeva neizvolitev v slovensko državno predsedstvo pomembna dokončna in brutalna razgalitev neprijetne resnice slovenskega in jugoslovanskega političnega sistema, da državljani države sredi Evrope tretjega tisočletja dejansko nimajo volilne pravice.

Edvard Kardelj (in ves državno-partijski aparat, ki je stal za njim) nas je neprestano učil in prepričeval, da imamo v delegatskem in zato posrednem volilnem sistemu več demokracije kot v državah, kjer vlada klasični strankarsko-predstavniki politični sistem. Moram priznati, ne brez kančka sramu, da sem konec sedemdesetih let sam zagovarjal in širil to teoretično skrupulo.

Neizvolitve Toneta Anderliča, Janeza Janše in sedaj Igorja Bavčarja, nereferendumski postopek sprejemanja ustavnih sprememb in sama vsebina teh sprememb, ljubljanski proces in proces proti Tomu Bogataju so politični dogodki, ki slovenski, jugoslovanski, evropski in svetovni javnosti dokončno razkrinkavajo zastarelost, neustreznost, neperspektivnost in celo krutost obstoječega političnega sistema.

Javno razgaljena farsa neizvolitve (Bavčarja) bo največji pritisk javnosti za vzpostavitev strankarskega sistema in neposrednih volitev, kar bo šele zagotovilo tako sestavo najvišjih slovenskih državnih organov, s katero bo mogoče poiskati najboljše rešitve za izhod iz krize in zagotoviti demokratično udeležbo različnih slojev in različnih svetovnih nazorov pri upravljanju slovenske države.

Igor Omerza

MLADINA, Ljubljana, 3. nov. 88/1.

DRUŽINA:

VEČJA ZAKONITOST ALI DOSLEDNEJŠA KRIVICA?

V tem našem burnem času, posebno pa še v zadnjih dneh, slišimo kar naprej pozive k spoštovanju „ustavnosti in zakonitosti“.

Samo po sebi bi to lahko bilo zelo upravičeno in prav. Kdo bi si ne želel reda in spoštovanja zakonov? Kdo bi zagovarjal „zakon džungle“?

Naša „revolucionarna“ oblast se tudi sicer rada sklicuje na zakone. Pred revolucijo poznejšim revolucionarjem ta-

kratni zakoni verjetno niso bili tako sveti in nedotakljivi, kot bi nam morali biti sedanji, ker so pač takratne zakone imeli čisto preprosto za krivične, četudi so bili veljavno postavljeni. Zato bi od „revolucionarjev“ mogoče smeli pričakovati, da bodo tudi nam dovolili postavljati pravičnost nad zakonitost. Če namreč hočejo, da se vsi zakonov držimo, bi morali najprej poskrbeti, da bodo ti zakoni taki, da jih bo res treba spoštovati. Za to pa ni dovolj, da je zakon razglašen, biti mora tudi pravičen.

V deželi, kjer se že štiri desetletja oblast trudi spraviti Marxove ideje v življenje (Marxa je treba uvrstiti med anarhične teoretike zakona, po katerih je vsak zakon nedopustno ali celo škodljivo omejevanje človeške svobode.) in kjer se nam vedno znova, kljub rastoči moči, ki si jo jemlje država, napoveduje njeno odmiranje in s tem verjetno odprava sleherne prisile, se nekateri prav radi in rotoče zaklinjajo na „ustavnost in zakonitost“. Spet nov paradoks in nov zasuk, kakršnih je vedno polno tam, kjer gre najprej za ohranjanje oblasti.

Pravijo, da so revolucionarji, in napovedujejo odmiranje države z vsemi njenimi zakonskimi prisilami vred, razen tedaj seveda, ko to prisilo s pomočjo svojih zakonov izvajajo sami. Strinjajo se, da drugod po svetu ljudje kljubujejo zakonom, ki veljajo v njihovi deželi, in jih v tem boju podpirajo, pri nas pa takoj dvigajo svarilni prst, če kdo ne upošteva tega, kar „smo zapisali v zakon“. V deželi, kjer menda revolucija še kar naprej traja in kjer bi potemtakem zakon nikakor ne smel biti nikakršna nedotakljiva „sveta krava“, postaneta naenkrat „ustavnost in zakonitost“ vrhunski ukaz.

Naj še enkrat poudarim, da je zakonska ureditev nujno potrebna, kakor je nujno potrebna „pravna država“, se pravi država, kjer potekajo zadeve v skladu z zakoni, ne pa po namigih in navodilih „od zgoraj“, in kjer sodišča sodijo po zakonu, in ne po trenutnih interesih oblastnikov. Toda prav ljubljanski proces nas opozarja na sprevrženost, če začnemo uresničevati tako „pravno državo“, ne da bi poprej uskladili zakone z zahtevami pravičnosti in človekovih pravic.

Torej je čisto jasno, kaj naj bo prva skrb „javnih oblasti“. Vsekakor ne najprej „ustavnost in zakonitost“. Ne najprej spolnjevanje zakonov, ne glede na to, kakšni ti zakoni so, temveč to, da bodo zakoni pravični. Kajti zakon veže v polnem pomenu samo tedaj, če je pravičen.

Zadnje čase pa dobiva človek vtis, da je nekaterim našim oblastnikom in pravosodnim organom najprej pomembno, da se zakoni spoštujejo, tudi če vedo, da niso usklajeni z zahtevami, ki jih vsebujejo človekove pravice, in da se določenim ljudem godi krivica.

To ni samo običajno oblastniško sprenevedanje, to je grd moralni cinizem. Zato so taka zaklinjanja na zakonitost neprepričljiva. Hoteti „pravno državo“, pa prej ne poskrbeti za zakone, usklajene s človekovimi pravicami, ne pomeni samo lotevati se spet enkrat zadeve na nepravem koncu, temveč še huje: pod plaščem večje zakonitosti krivico samó bolj dosledno izvajati.

Anton Stres

DRUŽINA, Ljubljana, 13. nov. 88/6.

franc saleški finžgar

prerokovana

26. julija 1914 je izbruhnila prva svetovna vojna. Na vojno je moral tudi gospodar s Kozjega vrha nad Soro na Gorenjskem Blaž Jančar, doma pa pustil ženo s šestimi majhnimi otroki. Za pomoč na kmetiji je prosil neoženjenega posestnika Maticevega Franceta, ki v vojsko ni bil klican.

France je Jančarjevi Francki, ki je bila včasih njegovo dekle, na kmetiji pridno pomagal. Včasih se mu je prikradla misel, kaj bi bilo, ko bi ne bilo Blaža iz vojne več nazaj.

Francka je povedala Francetu, da je njudva nekdo obrekoval pri župniku.

Pri Golobovih so zvedeli, da je njihova hči Francka zanosila s svojim fantom, ki je pa moral na vojno. Golob je hčer zapodil od hiše. Celo noč je hodila k daljni sorodnici v hribe. Ko je zjutraj sedela utrujena ob križpotju na svežnju, je prišla Maticeva Lojza.

„Lojza,“ je spregovorila Francka in vstala s svežnja. Vsa je bila še oplasena in ni mogla odgovoriti.

Lojza ji je pogledala v objokane oči, opazila sveženj na tleh in vprašala zopet: „Kaj vendar delaš?“

„Pokoro,“ je rekla počasi Francka in iskala v robcu suhega prostora, da bi si obrisala solze.

Lojza je nekoliko pomolčala in povesila pogled, ko je razumela odgovor.

„Ali je res?“

„Ne veš, kako sem nesrečna!“

„Kam greš?“

„Spodili so me od doma, ko so

zvedeli, in sedaj grem k Blagonki. Kaj hočem? Ta me ne zapodi, upam.“

„K Blagonki? Tja ne moreš.“

Francka se je že prestopila, da bi hitro nadaljevala pot, ker se je že očitno danilo. Lojzina beseda pa jo je ustavila.

„Ne morem?“ je pogledala Lojzo s široko razprtimi očmi. Dolge vejičice so bile kot v tankih šopkih sprijete od solz.

„Blagonka in hči sta nekje na ravnem pri otavi in hiša je že več dni zaprta.“

Francki je zdrsnila cula na tla. Prijela se je za glavo z rokama in

obupno kriknila: „Kriste, kaj moram res v vodo?“

„Moj Bog, Francka, ali nimaš duše?“ je Lojza vsa vztrepetala in stopila tesno k dekletu, ki se je začela stresati v joku.

Lojza jo je prijela za roke, Francka ji je omahnila na prsi in jokala.

Lojza ji je objela glavo, jo tešila z rahlim božanjem in mislila, kako bi ji pomagala.

„Francka, lepo te prosim, izbij si iz glave tako misel, nič ne obupuj! Vse bo pozabljeno! Veš kaj, domov se vrni! S teboj grem, če hočeš, in jaz bom prosila očeta zate. Najbolj prav bo tako! Kaj bi se potikala okrog! Kajne, da greš?“

Lojza se je počasi ločila od Francke, upihnila svetilko, jo skrla v grm, prijela za sveženj in spet prosila: „Kar pojdiva, Francka!“

Francka je stala nema in gledala v Lojzo. A njen pogled ni motril Lojze. Strmela je v daljavo, kakor bi nečesa iskala. Po licih so se sledile srage, ki so jih začrtale posušene solze.

Hipoma, kot bi nekaj našla, je odgovorila odločno: „Ne grem domov! Kamor koli, samo domov ne!“

Iz besede je zvenela tolika odločnost, da si Lojza ni upala več omeniti doma.

Spet sta obe pomolčali.

„Tedad, kam pa?“ je vprašala Lojza.

Francka je skomizgnila z rameni.

„K nam pojdi, ko nimaš drugam!“

„K vam?“ se je začudila Francka in se zasmejala s suhim, prisiljenim smehom, polnim nevere.

„Zares! Vsaj za nekaj dni! Ta čas se morda vse kako preuredi. Kar pojdiva!“

Lojza je naglo poprijela sveženj, segla po Franckini roki in jo potegnila za sabo.

„Ne bodi smešna! Jaz ne grem! Taka, kakor sem, in k vam? Pomisli vendar!“

„Za sedaj je to najboljše. Kar hitro!“

Francka je šla kakor otrok brez volje za Lojzo, ki ni spustila njene roke.

„Le hitro in tiho!“ je za hipec obstala pri hiši in se ozrla po dvo-

rišču. „Jera je v hlevu, France še spi. Za mano!“

Lojza je odložila sveženj na skrinjo v svoji sobici.

„Glej, Francka! Kar leži v mojo posteljo in počij! Jaz grem vendar še na faro. Maše ne zamudim, za uro molitve, ki jo imam danes pisano, mi Bog ne bo zameril. Ko se vrnem, se pomeniva in premisliiva nadalje.“

Nato je Lojza naglo odšla, zaprla vrata, zasukala ključ in si ga vtaknila v žep.

Neopažena je spet prišla na steno in hitela v dolino.

Po maši je Lojza prestregla župnika pred zakristijo in ga vprašala, če ji utegne dati sveta v neki stvari.

Župnik jo je povabil v pisarno. Potoma je govoril: „Pri vas je sreča, da France ni vojak. Vi lahko delate. Kako pa, brat kaj hodi pomagat k Jančarju?“ je župnik postal pred vrati pisarne in iskal po žepu ključ ter motril Lojzo.

„Zdaj ne. Za jesensko setev bo pa spet treba. Za orača begunec ni.“

Župnik je bral Lojzi z lica, da nič ne sluti o tem, kar je Jera tožila, in je bil tem bolj prepričan, da je vse pretirano.

„No, kaj bi?“ jo je vprašal v pisarni, kakor je imel navado nagovoriti vsakega.

„Nič veselega nimam, gospod.“

Ta se je takoj spet domislil Jančarice in Franceta, a prejšnji odgovor Lojze mu je omajal slutnjo in tem bolj dvignil zanimanje za novico.

„Lojza ne hodi na prazne spletke semkaj,“ je preudaril, sedel za pisalno mizo in Lojzi ponudil stol.

Lojza je pričela: Tako in tako sem našla Golobovo — in mu vse razodela.

„Kakor je žalostna ta novica — moj Bog, kaj bo še vse prišlo s to grozno vojno — si vendar sila modro ravnala. A sedaj? Kaj misliš, Lojza?“

„Domov naj bi šla, mislim jaz. Sramoti ne uidejo ne tako ne drugače.“

„To bi bilo najboljšje. Toda Golob! On je strašen človek.“

„Ko bi mu vi rekli.“

„Tudi moji besedi se ne bo uklonil, vsaj takoj ne.“

„Nekaj tednov je lahko Francka pri nas. Saj je dovolj dela.“

„Pri vas,“ je poprijel naglo župnik. „Pri tebi, nič ne rečem, toda je France, je Jera.“

„Franceta poznam. Še zmenil se ne bo. No, in Jera, njej pa nič mar ni to.“

„Mordá bolj kot vsem drugim.“

Župnik si je na pol zatisnil oči, da je Lojza, ki mu je gledala odkritosrčno v obraz, opazila sumnjo v njih.

„Čudna je Jera in hudega jezika.“

„To je. Menda ne veš, in če ne, je prav, da zveš: Franceta je prišla tožit ali pravzaprav Jančarico, da gleda za njim.“

Lojza je ostrmela: „O, ti grda ženska, ti! To je napravila?“

„Vidiš. In sedaj Francka, taka, kot je, pri hiši? Ali ni težko?“

Lojza je pomolčala in zbirala misli. Dobro se je spominjala večera, ko jo je svarila zaradi natolcevanja. Da si je pa Jera upala do župnika, to je bilo Lojzi odveč.

„Ne, gospod župnik, Jera je Jera, a vse naše hiše ne bo uganjala. Prosim, pomirite Goloba, dotlej pa ostane deklica pri nas! Zanesite se namer!“

„Meni prav. Stori, kar bom mogel, toda pomni, Lojza: brez težav to ne bo! Težke ure si nakladaš!“

Lojza je naglo odšla. Čim bolj se je oddaljevala od župnišča, tem bolj jo je pekla Jera. Francko je

skoro pozabila in samo Jera in spet Jera ji je hodila na misel. In ko je vse dodobra presodila, se ji je zazdelo, da je Jera na Franceta ljubosumna. Skoro bi se bila naglas zasmejala temu spoznanju. A še enkrat je preletela vsa leta Jerine službe in vsaka malenkost je govorila: Jera je ženska, ki si niti z mislijo ne drzne upati, da bi bila kdaj Francetova; toda sovraštvo vsaki drugi, ki bi se mu bližala!

Ko je prišla do Bogca vrhu griča, se je ozrla nanj in se pokrižala. Zapeklo jo je, da se je morda le presovražno razburjala nad Jero.

„Saj ji vse odpuščam,“ je obujala kes. „Morda si sama ne more kaj, ko je svet tako čudno prečuden.“

Zasukala je misli od Jere na Franco in prišla domov, kjer je srečala deklo na dvorišču.

„Kje je France?“ jo je nagovorila prijazno.

„Na podu . . . Sem že zakurila in

pristavila. Mleko sem tudi scedila. Pisana ga ima vsak dan več. To je živalca!“ je hitela Jera in potresla otrobe na rezanico za teličke.

„Prav. Po zajtrku pojdeš takoj okopavat repo; jaz pridem za tabo.“

„Saj bi jo skoro sama, kar je še je.“

Lojza je bila vesela, da nihče niti ne slutí, kako gostjo ima pri hiši. Oprezno je odprla sobo. Francka je spala. Prsti desne roke so bili zapleteni v težke kite. Lojza je obstala pri postelji.

„Kakor Magdalenal“ jo je spreletela misel. „Morda v sanjah umiva Gospodove noge s solzami in jih briše z lasmi.“

Tiho se je preoblekla, popravila zastorček na oknu, kjer je sililo ob vrzeli sonce na posteljo, in šla v kuhinjo.

Pri zajtrku je Lojza še enkrat naročila Jeri, kaj naj dela in

vprašala Franceta: „Kajne, da je prav?“

France je bil čuda dobre volje, kakor se je bil prejšnji večer raztogotil pri Jančarici zaradi novice, da je bil zatožen pri župniku.

„Seveda je. Saj pojdem tudi sam tja, ko mine rosa, da na ozarah odkosim za krave.“

Jera je takoj odrezala malico kruha, ga zavila v predpasnik, zadela motiko in odšla.

Lojza je težko čakala, da je Jera izginila, potem je poklicala brata in mu vse razodela.

„Meni je vseeno,“ je skomizgnil brat z rameni, ko je Lojza dokončala povest in ga vprašala, kaj sodi on.

„Vseeno! Ni res, prav tebi ne sme biti vseeno in Jeri tudi ne bo vseeno!“

„Jeri . . . , Jeri . . . , za zlomka, no . . .“

„Ne kleti!“ mu je hitro požugala Lojza s prstom.

„Saj to ni kletev!“ je ugovarjal France in zastavil še enkrat: „Za zlomka je to čudno, kaj pravic ima pri hiši dekla!“

„Pravic? . . . Naj jih ima ali ne, za tožbe ji je vendar odprta pot.“

„Za kakšne tožbe? Ali ni pošteno plačana?“ Zadnjo besedo je France izgovoril samo na pol, segel pod klobuk v lase in razširil oči.

„Saj se drugod tudi lahko toži, ne samo na sodniji!“

„V župnišču, kajne?“ je planil brat in veselje mu je žarelo z lic.

„Kdo ti je pravil?“

„Nič ne tajil! Sedaj jo imamo! Ti šklebeder, ti stari — ha, ha, ha!“

France je skočil kvišku in mahal s klobukom.

„Da si je upal ta kolovrat kaj takega! Ali jo izplačam!“

„Ne, nikar! Jaz jo posvarim zlepa.“

„Ti, kakor hočeš, in jaz, kakor hočem! Sedaj nalašč! Golobova naj kar ostane pri nas! Le udinjaj jo in po dve kroni ima več na mesec kot Jera!“

„Ne, France!“ je prosila Lojza. „Je že vse dobro!“ je mahal z rokami France in skočil po stopnicah v svojo sobo.

Lojza je obsedela.

„Saj mu nisem pravzaprav nič povedala in vendar ve. Pa da je tako vesel in se smeje!“

France je prišel naglo spet na dvorišče, žvižgal okrog voza, včasih se zasmeljal in spet žvižgal židane volje, da se je Lojza še bolj čudila. Videla ga je, kako je zadel koso na ramo in odšel.

Lojza bi bila najrajši šla za njim. A imela je še dela v kuhinji; tudi Francko je morala počakati, da se prebudi.

„Ti šklebeder, ti stari! Da si je upal ta kolovrat kaj takega!“

Brat je korakal s klobukom strani na polje in obsedla ga je radost, ki čaka trenutka, da se znese nad sovražnikom, in je prepričana, da ga stre.

Veselo je zapela osla ob koso na ozarah.

Jera se je sklonila, oprla ob motiko in rekla: „U, si priden!“

„Ne verjamem,“ je odgovoril France in zamahnil s koso.

Jera je spet zasadila motiko.

France se je komaj premagal, da ni udaril z jezo na dan.

Kosil je in brusil in razmišljal, dokler ni dokosil in dodobra preudaril, kako se znese. Na smeh mu je šlo, tako da je bil samega sebe vesel.

Obrisal je koso, jo obesil na češnjo in sedel na debelo korenino, ki je molela iz zemlje.

Jera je pridno okopavala.

France je izvlekel mehur in se začel ukvarjati s tobakom. Ko je dal prve dime, je zaklical: „Jera, pojdi no sem!“

Jera se je ozrla in se namuznila: „Čič ne da nič!“

„E, če gospodar vabi, naj posel uboga! Pomalica!“

„Saj mi je resnično že vroče,“ je spustila Jera motiko v razor, si otrla pot in šla na konec njive, kjer je imela pod plevelom skrito malico. Nato je sedla h gospodarju, pois-

kala pipec v žepu in si razgrnila predpasnik na kolena.

„Jera, koliko let si že pri nas?“

„Ali ne veš? Enajsto teče.“

„Jera, povej, ali se ti je godila kdaj krivica pri nas!“

Dekla je obstala z zibajočo se brado in ga pogledala. Nato je prikinila zalogaju suhega kruha, da ga je spravila skozi grlo, in rekla: „Nikoli ne. Zakaj vprašaš?“

„Zato, ker ne razumem, zakaj jo ti meni delaš.“

„Bog ve, France, da je nisem nikoli!“

„Bog ve, da si jo, in jaz tudi vem!“

„Ni resi!“ je vzkipela Jera.

„Nič se ne bova prepirala. Jaz sem danes židane volje. Na,“ France je segel v žep, „tu je hranilna knjižica — le preglej, do vinarja je vse naloženo — tu je poselska knjižica in tu za en mesec naprej plača. In sedaj, Jera, zbogom, in pojdi, če hočeš, kaj k župniku in mu še kaj povej!“

France ji je vrgel knjižico v naročje in vstal.

Jeri je padel kosec kruha s pipcem vred iz rok in se zakotalil po bregu. Široko odprta usta so zevala za Francetom, suhe prsi so se ji vzdigovale, dokler ni planila še na kvišku, pahnila obe knjižici s kronami vred iz naročja in začela z jokom. „Lažeš! Narejeno ti je, od tiste babe ti je narejeno! Nikoli te nisem tožila, njo pa sem in še jo bom!“

Nato je izlila jezo v glasen jok in se namerila proti domu. Potoma je ugovarjala: „Enajst let sem trpela kot kamen na cesti, sedaj me mečeš pod kap, jeseni, ko ni služb, za zahvalo! Le spravi tiste knjižice, jih ne maram!“

France se je pasel nad njeno jezo in jokom. Puhal je mogočne dime, pregledoval po nepotrebem koso in njen klep.

„Saj je vseeno!“ je zakričal za njo. „Pri županu dobiš vse!“ je dodal, ko se je sklonil po bukvice in pobral krone.

Spet je sedel pod češnjo, gledal Jero, ki je tekla proti domu, in bil ves srečen.

Jera je prijokala domov in

zatožila Franceta: „Ah, Lojza, spodil me je, zaradi tiste babnice grde! Taka krivica! Bo že videll!“

Lojza je naglo priprla kamro, da bi Jera ne zagledala Francke, ko je bušnila v sobo.

„Zakaj si ju obrekovala?“ je rekla čisto mirno Lojza.

„Franceta nisem nič! To je vse ona naredila, ta kača!“

„Jera, ne tako! Kaj vidiš pezdir v očesu svojega brata . . .“ je rekla Lojza resno in ji požugala.

Jera je ihtela in si brisala solze in nič ni odgovorila.

„Če hočeš, grem, da ga pogovorim.“

Jera jo je proseče pogledala.

„Saj ga ne boš, ko je tako sam svoj! Uj, kakšno sramoto mi naredil!“

„Bom ga! Toda enkrat za vselej si zapomni, da si ne izmisliš še česa takega!“

„Ne bom, ne!“ jo je Jera gledala še vedno proseče.

„Pojdi torej v zelnik in oberi gosnice, jaz grem k Francetu.“

Jera si je brisala solze.

Lojza je šla k njivi, kjer je France še vedno sedel v senči.

„Ali je šla?“ je spregovoril že od daleč sestri.

„V zelnik sem jo poslala.“

„Kam? Pri nas ne bo!“

„Ne, ne, France! Saj je dobila, kar si ji nameril! Sedaj odpusti! Je bilo čisto zdravo zanjo in zate!“

„Zakaj zame?“

„Saj sam dobro veš! Brez nič tudi nil!“

„Kaj ni brez nič?“

„Ne taj! Nič ni, res je, in vendar je nekaj! Zato imej pamet, ko še ni prepoznal! Jera pa naj ostane in mir naj bo pri hiši!“

Vtem je na nasprotnem bregu prišla na njivo ženska. France je vedel takoj, da je Jančarica. Nasmehnil se je skrivaj v daljavo, da bi ji povedal: „Ali sem jo, kakor je zaslužila!“ Nato je pa zinih naglas, kakor jezen: „Ti držiš z njo!“

A Lojza je vedela, da France ni več jezen.

IX

„Ali si ga pregovorila?“ je vprašala Jera Lojzko, ko se je vračala mimo zelnika.

Lojza je skomizgnila z rameni. „Upam da. Ne ve se pa ne. Je čuden, saj ga poznaš.“

Jera se je sklonila spet k zelnatim glavam in nič upanja ni imela. Preudarjala je, kam bi šla. „Do svetega Jurija grem gostovat, saj imam denar. In kako dnino tudi še ujamem. A pomnita naj me, če pojdem! Še jima bom stavila sive lase v glavo!“

Jera je polagoma zašla od žalosti na pot maščevalnih misli in je trla gošenice, da ji je zelenkasta voda brizgala izpod palca.

Vtem je prišel mimo zelnika tudi France, ki je bil še posedel pod češnjo in opazoval Jančarico na nasprotnem bregu. „Ali se ji bo zdelo, ko zve, kako sem zapodil Jero!“ je razmišljal in se veselil tiste ure, ko ji to sam razodene in mu ona hvaležno poreče: „Prav si imel, France!“

Šele ko je Jančarica optala koš, se je dvignil tudi France s korenine in šel proti domu.

Ko je zagledal Jero v zelniku, ga je nekaj ustavilo. Njegove vesele misli so se zmračile. S silo se je pognal, da je šel dalje. Gledal je v tla, a kljub temu je dobro videl, kako mu Jera obrača hrbet, in zdelo se mu je, da vsa togotna šari med zeljem. To ga je speklo in še bolj ga je zbolela misel, da bi mu

utegnila Jančarica očitati, češ ugnala te je.

Sunkoma je okrenil glavo proti zelniku, poprijel trje za kosišče in zavpil nad Jero: „Kaj imaš opravka v našem zelniku? Izgubi se! Imam že drugo dekle!“

„Izgubi se! Imam že drugo dekle!“

Zamahnil je z roko in postavil koso na ramena kvišku, na boj.

Jera je zbežala na nasprotni strani zelnika in potoma sunila z nogo nekaj glav, da so se nagnile na zemljo. Sključena je stekla po stezi, za streljaj pred Francetom se je ustavila, zapretila mu s pestmi in zagrozila: „Boš že videl, prešuštnik!“

France se je nagnil, da bi skočil za njo in jo udaril po umazanih ustih. Toda sram ga je obšel, premagal se je in zažvižgal. Celo tako moški je bil, da je obesil koso na plot in šel v deset minut oddaljeno opalno h Korenčku po tobak.

Jera je priburila domov prav tedaj, ko je Francka pomagala Lojzi nositi vodo za opoldansko vardejo. „Ta je ta nova,“ je presunilo Jero. Toliko, da se ni sesedla; oči so se ji izbuljile, prsti so se ji krivilili in najrajši bi bila planila nad Francko.

„Ali si obrala?“ jo je nagovorila Lojza.

„Naj le nova obira!“ je zarezala Jera, pogledala kakor skobec divje na Francko in drvela skozi vežo v svojo sobo, od koder se je čulo loputanje vrat in škripanje pokrova njene skrinje.

„Jezus, kaj sem ji naredila? Kako je huda name!“

„Nič ne maraj! S Francetom sta se nekaj sprla.“

Lojza je postavila škafo pred hlev in šla za Jero.

Francki je utripalo srce. Iz hiše so doneli nerazločni, jezni klici Jere.

Lojza se je vrnila vsa žalostna iz hiše, kmalu za njo je privlekla Jero svojo skrinjo na dvorišče in kričeč in zmerjajoč bežala k sosedu, od

koder je naglo priropotala s samotežnim vozičem, naložila nanj skrinjo in jo odpeljala.

Francka se ji je skrila v hlev. Tamkaj je slonela in božala teličko, ki jo je gledala z velikimi, dobrimi očmi. Ni razločila, kaj je kričala Jera. A jasno je čutila, da je ona vzrok. „Doma zaradi mene vojna, tu preprič spet zaradi mene — in po vsej fari se bo govorilo samo o meni.“

Francka je objela teličko, ki je iskala z mokrim smrčkom ob njenem žepu skorjice kruha.

„Ne jokaj, Francka!“ je vstopila Lojza.

„Jaz grem, Lojza!“

„Ne pojdeš! Sedaj si naša! Le meni se zaupaj, vse bo še dobro!“

„Dobro?“ je ponovila Francka, spustila teličko in se naslonila ob jasli. Roke so ji omahnile in glava se ji je povesila.

„Dobro?“ je ponovila še enkrat kakor sama sebi in se bolestno nasmehnila.

„Le ne obupuj! Lepo pridna boš pri nas, kajne, Bog ti bo odpustil, Matija se vrne in vse bo dobro.“

„Bog mi je že odpustil, to vem, toda ljudje mi ne bodo nikoli in Matija — o, saj ga ne bo več nazaj!“

Francka si je zakrila obraz z rokami in začela spet ihteti.

„Ne smeš, Francka!“ je stopila Lojza k njej in jo tešila. „Vse izroči Bogu! Boš videla, tako se izteče, kakor je najbolj prav! On že ve, zakaj nas pokori!“

„Oh, Lojza, kako si ti srečna! Naj bo, ostanem pri tebi! Kot otrok te bom ubogala; kajne, da me ne pogubljaš?“

Lojza se je sklonila k Francki in ji poljubila od solz mokro lice: „Revica moja, pojdiva na delo!“

Ko sta postavili pred hlev slamo-reznico, da narežeta za živino, je prišel France.

„Tak je vendar šla!“ je začel, obesil koso in si odpasoval oselnik.

„Silno je bila raztogotena,“ je omenila Lojza in devala v slamoreznico, Francka pa je vsa zardela sukala kolo.

„Naj gre, kakršna hoče! Samo da je šla, ta jezik! Lej, Francka, sedaj si ti udinjana! Jera je imela po

osemnajst kron, tebi dve pridam, če ti je prav."

"Meni ni treba več, še toliko ne! Če sem prav zastoj."

"No-no-no," je hitel France. "Torej po dvajset. Sedaj moram takoj po travo, da ne ovene. Ena naj gre z menoj!"

"Naj gre Francka, jaz skuham južino!"

France je pripeljal okomatano kobilico in Francka mu je pomagala napreči, nato sta sedla na voz vsak na svojo plat in se odpeljala.

Francka je molčala in gledala v dalj, France bi bil rad začel pogovor, pa ni vedel, kako bi. Slednjič je vendar sprožil: "Francka, nič se ne boj pri nas! Ne bo ti hudega! Veš, Matijo sem jaz rad imel! Kar pri nas ga počakaj! Potem pa zaplešemo in mir besedi in oče Golob se bo koj unesel."

"Bog ve, kdaj bo konec vojne!"

"Ne bo dolgo! Saj sem bral, da je nemški cesar rekel: Fantje, preden se drevje obleti, bomo doma. In tako bo. Na jesen se vrnejo."

"A koliko jih bo tam ostalo?"

"Nekaj že, seveda!"

"Matija gotovo pade!"

"Beži, beži! Vsaka tako pravi, ko se boji za svojega moža ali ženina.

Če bi bilo tako, bi ne bilo nobenega nazaj."

"Vendar ni bilo prav, da si dal Jero proč. Jaz ne bom mogla dolgo služiti. Saj veš!" je omenila Francka po kratkem molku in se obrnila v hrib, ker mu od sramu ni mogla pogledati v oči.

"Lepo te prosim: kar tiho o Jeri! Ti nimaš nič pri tem in konec besedi! Drugo pa . . . o . . . nismo taki, da bi te v hudih dneh vrgli pod kap! Francka, toliko pa Matic še ima, da bo enega otročička preživel, če se drugače ne prekrene! Za botra mu bom, kar velja!"

Privozila sta do njive, Francka je gospodarja hvaležno pogledala in Matic se je začudil lepim očem in se veselil, ko je gibka skočila z voza in grabila travo zlahka in ročno, vse drugače kot Jera, ki je redno obgodrnjala vsako reč.

France je nakladal, "nova" mu je prigrabljevala in nič nista govorila. Le nad kobilico, ki se je vtikala v tla, je gospodar včasih zavpil.

A ob molku je France imel tele misli: "Presneto sem bil pravzaprav neumen, da se nisem oženil, ko se dobe takale dekleta! Seveda, sedaj bi je ne dobil več! Oči imam še mlade, lase pa sive. In za te se neveste

nič kaj ne pulijo. E, bo pač kaka vdova dobra . . . po vojni."

Ob tem je France nehote pogledal na nasprotno stran, na Jančarjevo polje.

Pri Golobovih pa je bilo tisto jutro hujše od pogrebščine. Ne on ne ona nista zatisnila očesa, dasi tudi besedice nista spregovorila in sta skrivala vsak svojo bolečino.

Mati je vstala še pred dnev in odšla.

Golob je ni vprašal, kam gre. Vstal je mrk in čutil, da se mu tresajo roke, ko se je oblačil. Brnjal je po dvorišču, po hlevu, po podu. Klobuk mu je visel na oči.

Stari hlapec je jezno kašljal, ko ga je videl takega, dekli sta se suvali s komolci in si mežikali. Obe sta že vedeli, da je Francka ušla od hiše. Sin Jakec, ki še ni dozorel za vojake, je popraševal po mami in se skrival jeznemu očetu.

Ko se je Golobova vrnila, je nje-mu namignila in odšel je pokonci za njo v hišo. Samo z glavo je potresel in jo vprašujoče pogledal.

"Štiri ženske sem najela in jih poslala za njo."

"To je prav," je rekel Golob in truden sedel k peči.

bo še

**med
nami
po
evropi**

anglija

Slovenskega dneva v Rochdalu se vedno radi spominjamo.

Tudi rojaki iz Bedforda so nastopili v narodnih nošah in nam zapeli nekaj pesmi.

Naš misijonski dan v Bedfordu, ki smo ga obhajali v soboto, dne 29. oktobra, s sveto mašo in misijonsko prireditvijo s tombolo, je tudi letos lepo uspel. Bilo je sicer nekaj manj rojakov kot na lanskem misijonskem dnevu, vendar so se tudi letos izkazali z darovi za misijonarje. Najprej smo skupno molili za vse naše misijonarje po svetu ter se spomnili njihovega dela za širjenje evangelija med ljudstvi daljnih kontinentov, pa tudi vseh misijonarskih dobrotnikov, da bi še naprej pomagali našim misijonarjem pri njihovem nadvse pomembnem poslanstvu v Cerkvi. Na prireditvi pa so se vsi navzoči potrudili, da so kar se da veliko darovali. 300 funtov, ki so jih tako zbrali preko tombole in prostovoljnih prispevkov, bodo letos izročili misijonarju Stanku Rozmanu, ki je trenutno na oddihu v Evropi in se kmalu vrača v Zambijo. Misijonarja Janez Mlakar in Stanko Rozman, ki sedaj skupaj delujeta na misijonu v Zambiji, sta imela svoji novi maši prav tukaj pri nas v Bedfordu.

Naš misijonski dobrotnik Franc Lapajne iz Keighlyja je prišel z mislijo in predlogom, da bi skozi vse leto po družinah zbirali materialno pomoč za naše misijonarje v obliki „šparovčkov“, ki jih bomo v adventu ob župnikovem obisku rojakov po Angliji in Walesu razdelili po naših družinah. Tako bodo imeli priložnost prispevati za misijone tudi otroci ob sodelovanju staršev in starih staršev. Na vsako misijonsko nedeljo pa bi tako nabirko izročili ge. Gabrieli Rehbergerjevi, ki je naša dolgoletna misijonska sodelavka in dobrotnica misijonov.

V Rochdalu je bila v nedeljo, 30. oktobra (na žegnanjsko nedeljo), sveta maša z veliko udeležbo rojakov, ne samo iz okolice Rochdala, ampak tudi iz Bradforda in Leedsa. Kot vedno je tudi tokrat slovenski cerkveni pevski zbor lepo prepeval. Po maši so se roja-

Naš pevski zbor je tudi tokrat lepo prepeval na Slovenskem dnevu.

ki zbrali v sestrski dvorani, kjer so jim naše dobre gospodinje postregle s pecivom, čajem in kavo. Vse navzoče je župnik g. Stane povabil k božični sveti maši, ki jo bo snemala ekipa BBC Manchester za BBC London — slovensko oddajo. Še posebej se je toplo priporočil zboru za njegovo nepogrešljivo in nadvse pomembno sodelovanje.

Vsem rojakom pa je župnik priporočil v molitev prenovo našega doma v Londonu, ki je tako zelo potreben pravila.

Ob krstu
Martine Plajnšek
8. oktobra
1988.

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Ko boste dobili decembrsko številko Naše luči, bomo že v *adventnem času*. Ali si bomo vzeli kaj časa, da se bomo na prihod Jezusov pripravili? Ali se bomo znali upreti potrošništvu in zaživeti globlje notranje življenje, posvetiti več časa družini?

Praznični program je predviden takole:

Na sveti večer bo maša Jezusovega rojstva ob desetih zvečer pri karmeličankah. Pred mašo bo priložnost za spravo z Bogom (spovedovanje).

Na sam praznik bo maša ob pol desetih.

Na Štefanovo bo maša ob štirih popoldne in nato v našem Centru božičnica s pogostitvijo.

Misijonal vabi vse verne linške Slovence, da se božičnega bogoslužja udeležijo, saj je morda letos zadnjikrat.

Za slov. misijonarja jezuita p. Stanka Rozmana v Zambiji so linški verniki darovali ob misijonski nedelji 2140,— šillingov.

Že od maja popravljajo hišo, v kateri je naš Center. Predvideno je, da se bo vanjo preselil tisti oddelek Karitasa, ki ima sedaj sedež v Baumbachstraße 3 (poleg stolnice). Preselil se bo vsaj začasno tja tudi oddelek za tuje delavce in begunce. Dela morajo biti končana do konca novembra. Zaradi prezidavanja je v kleti zelo umazano. Vsak petek je vse zaprašeno in umaza-

no. Ga. Silva in ga. Matilda, ki pride v zadnjem času večkrat pomagat, imata res veliko dela s čiščenjem.

Tudi v zadnjem času smo imeli dosti slavljencev v našem centru. 30. oktobra smo slavili *rojstne dneve* g. Viktorja Kereca, hčerke Marijance in Anamarije Sadl, 6. novembra rojstni dan našega organista, 13. novembra pa rojstni dan ge. Silve Joun, Borisa Ribiča in god g. Martina in Stanka Duhaniča mlajšega. Ta dan smo imeli tudi martinovanje. G. Zlatko in g. Sadl sta nategovala harmoniko. Naše žene so pripravile potico in pecivo. Stroške za jed in pijačo so plačali slavljenci, za kar se lepo zahvaljujemo.

Ob spominu mrtvih smo imeli tudi slov. bogoslužje na pokopališču v St. Martinu popoldne ob dveh. Tako lepega praznika Vseh svetih še ni bilo. Slovenski skupini se je pridružilo tudi nekaj Hrvatov, da nas je bilo več kakor lani. Misijonal je po skupnih molitvah blagoslovi tudi nekaj grobov posamično.

SALZBURŠKA

SALZBURG — Na tretjo nedeljo v oktobru je bila udeležba pri maši srednja. Večina udeležencev je bila iz Freilassinga. Pogrešali smo univerzitetne študente. Po maši smo se pred zakristijo malo pomudili pri skupnem pogovoru.

V ponedeljek, 17. oktobra, je misijonal *blagoslovil stanovanje* gdč. Brede Bullinger v Freilassingu. V pozni pomladi se je preselila iz Salzburga.

Zaradi poapnenja žil se je moral *zateči v bolnico* v Freilassingu g.

Franc Orehek . . . Prav te dni je dopolnil 84 let. Želimo mu, da bi ga v bolnici toliko pozdravili, da bi se mogel spet vrniti domov.

TENNECK — K maši v Tennecku se nas zbere okrog deset vernikov. Čeprav nas ni veliko, vendar korajžno zapojemo Bogu v čast. Po maši smo se zbrali kar v zakristiji na kratek pogovor, saj je zunaj močno deževalo.

PREDARLSKA

Izlet v Montafon. — V jesenskem času nas narava kar sama vabi v svoj objem. V čudovite barve obdana in obisijana s toplimi sončnimi žarki jo ljudje občudujejo in hvalijo svojega Stvarnika. Če hodimo okrog z odprtimi očmi in srcem, je to za človeka pravi čudež. V nas to budi veselje in srečo, da živimo v tako lepem zemeljskem „raju“, kjer se dobro počutimo in po pameti uporabljamo darove, ki so nam zaupani. Da bi se tega tudi dovolj zavedali in pokazal svojo hvaležnost.

V takem lepem jesenskem popoldnevu je imel pevski zbor izlet v Montafon, čudovit košček Vorarlberga, kjer je mogoče doživljati naravo v raznoterih oblikah. Mogočne gore obdajajo dolino, kjer lepo urejeni domovi in hoteli ter športne naprave vabijo turiste. V vseh letnih časih je dovolj možnosti za izlete in sprehode.

Obenem je ta dolina znana po velikih elektrarnah „Ill-Werke“, od koder gre ta „čudežna“ moč po deželi in še daleč naprej. Naš cilj je bil ogled ene izmed teh elektrarn. Na zunaj nič posebnega. Velika stavba, obdana z umetnim jezerom, kamor se odteka voda. No-

tranjost pa človeka kar prevzame. Velike turbine in druge naprave, ki proizvajajo tok. Sprehodimo se po posameznih oddelkih, kjer nam razlagalec natančno in strokovno oriše ves potek — od zbiranja vode do uporabnika. Ob tolikih vtisih in podatkih smo kar strmeli. Kako bi si vse zapomnil ali si upal vprašati o zapletenosti postopka proizvodnje električne energije ali aparatih, ki vse to opravljajo, da razpošlje tok na vse strani?

Po ogledu elektrarne smo se odpeljali v bližnji Tschagguns, kjer nas je čakala malica. Vsa zahvala in priznanje, ko so nas tako obilno pogostili! Kaj takega se redko zgodi, zato smo bili vsi presenečeni. Zahvala pa tudi vsem, ki so se potrudili, da smo si lahko ogledali elektrarno in doživeli lep dan.

Že ob zatonu dneva smo se peljali v Bludenz, kjer smo opravili zahvalno mašo. Po njej pa še skupna večerja v Dornbirnu za vse pevce, ki žrtvujejo svoj čas in sile za petje pri nedeljskih mašah in drugih priložnostih. To je bil le majhen del zahvale za njihovo požrtvovalnost in dobro voljo.

Za konec pevskega nastopa na Slovenskem dnevu v Belgiji sta mešana zbor Slomšek iz Belgije in Naš dom iz Pariza skupno zapela Prešernovo Zdravljico, slovensko himno: „Dokaj dni naj živi Bog, kar nas dobrih je ljudi!“

Martinovanje: Že od nekdaj so se ljudje radi zbirali ob različnih praznikih in obhajali običaje, ki so jih simbolizirali. Izbrali so si svetnike, ki so takrat godovali in jih po svoje vključili v praznovanje. Kako naj bi sicer izbrali sv. Martina za „zavetnika“ dozorelega vina, ker nima nobene zveze z njim? Le ob tem času goduje in zato so ga postavili za patrona ob dozoritvi vina ali martinovanja. Običaj, ki se je po svetu tako priljubil, da ne moremo mimo njega. Tudi za nas Slovence je ta praznik tradicija, ki jo vsako leto prirejamo. Tokrat smo ga obhajali takoj po njegovem godu.

Prvi obiskovalci slavlja so se začeli zbirati kmalu po šesti uri v veliki dvorani, drugi pa v cerkvi, kjer je bila večerna maša pred slovesnostjo. Letos ni bilo nobene težave za prostor. Bila je manjša udeležba kot druga leta. Število Slovencev se manjša. Nekateri so odšli domov, drugi postajajo naveličani življenja v tujini in bolni, eni pa so se odtujili naši slovenski skupnosti. Pa kljub temu je bilo domače — slovensko. Za ples so poskrbeli mladi fantje, ki so se prvič predstavili pred takšnim številom. Ansambel „Sterntalerji“ je odpovedal zaradi boleznih enega njihovih članov. Pa so jo kar dobro „rezali“, saj so dvignili skoraj vse goste od miz.

Za kulturni „avizo“ je poskrbel g. Feri, naš napovedovalec in organizator slavlja. Odigral je Kettejevega „Pijanca“. Prisluhnila je vsa dvorana, tako doživeto in prepričljivo ga je podal. Morda je v tej vlogi kdo prepoznal samega sebe!

Četrturni program je imel naš „čarodej“ Edi 88. Pokazal je nekaj točk iz svojega bogatega programa. Požel je velik aplavz!

Najbolj privlačni del prireditve je tombola. Ko so bile prodane vse srečke, je prišlo na vrsto žrebanje. Prej je bilo vse živo, kot v panju, potem je naenkrat vse utihnilo. Vsak je pozorno iskal izžrebano številko. Skrita želja mnogih sta bila glavna dobitka: radio-rekorder in žensko kolo. In sreča se je spet nasmehnila družini Murko, ki je dobila oba dobitka. Napetost je popustila. Potem se je vrtelo dolgo po polnoči in pokušalo „novo vince“ na zdravje in v čast sv. Martinu.

belgija

LIMBURG-LIÈGE

Mešani zbor Slomšek je 23. oktobra t. l. nastopil v Parizu na javnem shodu: „Molitev in klic slovenskega naroda“.

Folklorna plesna skupina France Prešeren iz Celja po nastopu na Slovenskem dnevu veselo pozdravlja.

Zbor je želel čim lepše predstaviti slovensko pevsko kulturo pred slovenskim in francoskim občinstvom. Deležen je bil bratskega gostoljubja od strani Društva Slovencev v Parizu. Iskrena zahvala vsem! V slogi je moč! Živijo!

Novi ognjišči: v Zwartbergu je gdč. Marija Legat sklenila zakonsko zvezo z g. Edijem Rensansom.

V Vuchtu je g. Drago Mrak popeljal pred oltar svojo nevesto gdč. Silvijo Smits.

Obema mladima paroma iskreno čestitamo in voščimo vso srečo.

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Pa še končno nekaj *novic* iz tega konca Belgije, kar po časovnem redu:

Zelo slovesno smo praznovali *40 let* slovenske službe božje v Charleroi, na veliko noč, 3. aprila. Zbralo se nas je še kar veliko število. Navdušeno smo prepevali velikonočne pesmi ob spremljavi orgel, na katere je igrala ga. Erika Cavaliere iz Harmegniesia.

Malo Veronique, hčerko prvorojenko v družini Legat-Brgoč iz Boussa, so *krstili* na veliko noč, 3. aprila, v župni cerkvi St. Gery. Izseljenski duhovnik je pa *krstil* malo Amelie, hčerko prvorojenko v družini Tavčar-Skok, na velikonočni ponedeljek, 4. aprila, v župni cerkvi St. Martin v Hornu. Obema srečnima družinama tudi naše čestitke.

V soboto, 7. maja, je izseljenski duhovnik imel *cerkveno poroko* v župni cerkvi St. Martin v Ham-sur-Heure: obljubila sta si zvestobo g. Serge Vermeulen iz Mont-sur-Marchienne in gdč. Fabienne Bayet iz Ham-sur-Heure. Naj ju božji blagoslov spremlja na skupni življenjski poti.

V Hôpital Civil, Charleroi, je 20. junija *umrla* ga. Terezija Uhan, vd. Musar, iz Châtelineau. Naj počiva v miru.

Prav lepo smo se imeli na letošnjem *slovenskem romanju* v Oostakker pri Gentu, v nedeljo, 3. julija. Pobožno in zbrano smo prepevali pri Lurški Mariji — Bogu in Materi božji v čast!

V soboto, 24. septembra, je imel izseljenski duhovnik še hrvaško *poroko* v župni cerkvi Saint-Martin v Ans (Liège): gdč. Ankica Grgič iz Mont-sur-Marchienne in g. Yvan Draženović iz Ansa sta si obljubila zvestobo pred

božjim oltarjem. Naj ju Bog blagoslovi na skupni življenjski poti.

Nepričakovano je 28. oktobra *umrla* ga. Kristina Kirn iz Ljubljane, ko je bila na obisku pri svojem sinu g. Miroslavu v Velaine-sur-Sambre. Misllila je ostati pri njemu čez zimo, pa je tu končala svojo življenjsko pot. Naj počiva v miru. Njenim otrokom in ostalim sorodnikom naše iskreno sožalje!

Vesele in milosti božje polne božične praznike in srečno novo leto Gospodovo 1989 želi vsem Slovenkam in Slovencem v Belgiji in drugod po svetu slovenski izseljenski duhovnik g. Kazimir Gaberc iz Charleroi.

Pok. Kristina Kirn

Naši najmlajši, naše upanje, radi prihajajo v Biba šolo.

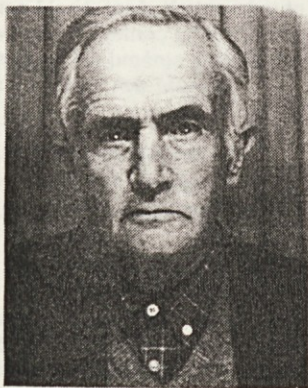

francija

Jože Flis — sedemdesetletnik

Kdo v Franciji ne pozna g. Jožeta Flisa? Vsi pa verjetno ne vedo, da je prve dni v novembru praznoval svojo sedemdesetletnico. Rodil se je namreč 4. novembra 1918 v Poljčanah pod zelenim Bočem, ki je za njega še vedno najlepši in najvišji vrh na svetu. V duhovnika je bil posvečen meseca marca 1944 v Ljubljani. Prvo leto po „osvoboditvi“ je preživel v sanatoriju v Italiji. V letih 1946—1956 je bil dušni pastir v Španiji, nazadnje med slovenskimi študenti v Barceloni. Od leta 1956 do 1962 je bil izseljenski duhovnik v Parizu, od leta 1962 do 1972 je deloval med slovenskimi izseljenci na Švedskem, od leta 1972 dalje pa zopet v Parizu in v Franciji. Za temi golimi datumi pa se je odvijala in se odvija težka pot slovenskega izseljenskega duhovnika, ki je vedno in povsod prinašal Kristusovih blagovest, pomagal pomoči potrebnim, tolažil žalostne in jim s svojim šegavim značajem prinašal kanček pristnega štajerskega veselja. V nedeljo, 6. novembra, smo v Parizu, kjer je v prvi delovni dobi v Parizu spremljal vse begunce na njihovih tavanjih po neštevilnih uradih in kjer se je, ko se je vrnil iz Švedske, veliko trudil, da smo Slovenci dobili svoj Dom, v skromnem pa tem bolj domačem okolju praznovali njegovo obletnico. Najprej smo se pri maši, kjer je z njim somaševalo pet

Jože Flis — sedemdesetletnik

drugih duhovnikov, skupaj z njim zahvalili za vse prejete milosti in molili zlasti za naše izseljenske duhovnike in prosili Boga, da jim pošlje pomoči in pomočnike, nato pa smo v dvorani nadaljevali domače slavje. Vsi smo mu hvaležni za vse dosedanje požrtvovalno delo in mu želimo še mnogo lepih in plodovitih let in da bi pogumno prenašal težo in križ, ki ga vsakemu življenje prinaša.

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma.

V nedeljo, 4. decembra, bo takoj po maši v dvorani *miklavževanje*.

Na *sveti večer*, 24. 12., bo *polnočnica* ob desetih zvečer, na božič pa bo maša ob petih popoldne. Vsakokrat eno uro prej prilicnost za zakrament sprave.

Na *Silvestrovo*, 31. 12., bo zahvalna maša ob osmih zvečer, nato pa v dvorani silvestrovanje, kamor vas Društvo Slovencev prijazno vabi.

Slovenski tabor v Parizu

V nedeljo, 23. oktobra, je bil v Parizu veličasten slovenski tabor pod geslom: MOLITEV IN KRIK SLOVENIJE.

Začel se je z mašo, kjer je s prelato Čretnikom somaševalo 8 duhovnikov. Slovenci in Francozi so napolnili cerkev do zadnjega kotička. Bila je ena tistih nepozabnih maš, kateri so zbravnost, goreča molitev, sodelovanje vseh in ubrano petje dali svoj pečat, pa seveda izbrani in globoki nagovor prelata Čretnika, ki je v slovenščini in francoščini nakazal, kakšno je poslanstvo vsakega kristjana in vseh v današnjem času, ko gre za resnico, za pravico in za svobodo zlasti po številu malih narodov.

Akademija je bila v dvorani Slovenskega doma, ki je bila okusno in ubrano okrašena. Akademsko slikarka gospa Marjanca Savinšek je s svojo sliko, ki se je raztezala čez cel oder, udarno, na umetniški način, izrazila trenutno slovensko problematiko. Vsak udeleženec je dobil lepo in skrbno pripravljeno spored in program, zmanjkalo pa je sedežev in prostora za vse.

Predsednik Društva Slovencev v Parizu, profesor Ciril Valant, je v uvodnih besedah pozdravil vse udeležence in

poudaril namen in pomen tabora-srečanja.

Prvi je nastopil mešani zbor Slomšek, ki sta ga iz Eisdena v Belgiji pripeljala g. Vinko Žakelj in njihov predsednik Stani Revušek. Pod vodstvom Vinka Roglja je občuteno zapel štiri slovenske pesmi; ob pesmi „Rož, Podjuna, Zilja“ se je marsikateremu orosilo oko. Za Prešernovo Zdravljico, ki so jo vsi poslušali stoje, se jim je pridružil še pariški zbor Naš Dom.

Pređavanje je imel dr. Anton Stres, bogoslovni profesor iz Ljubljane, predsednik komisije Pravičnost in mir pri slovenski škofovski konferenci, član odbora za Varstvo človekovih pravic. V jedrnatih besedah je najprej podal zgodovinski okvir, ki pomaga razumeti današnjo slovensko problematiko, in prikazal težnje in zahteve slovenskega naroda. Naš narod, po težkih in usodnih zgodovinskih izkušnjah, zahteva svojo suverenost ter odklanja vsako nacionalno ali ideološko diktaturo, zlasti pod krinko „jugoslovanstva“. Močno je poudaril, da je sožitje narodov v današnji Jugoslaviji preizkusna točka za sožitje narodov v bodoči Evropi, ki je naš končni cilj in kjer morajo in morejo biti edina merila svoboda in pravica, upoštevanje in spoštovanje vseh in vsakega naroda.

Nato je nastopila Anne-Marie Jan, rodona iz La Machine v Franciji, ki je doživeto in dovršeno zapela tri slovenske pesmi, pri klavirju pa sta jo spremljala Laurent Lamy in Simon Vidmar.

Tržaški pisatelj in gledališki igralec Aleksij Pregarc je deklamiral nekaj pesmi (Gregorčič, Kosovel, Pregarc, Kocbek, Beličič) in prebral par tekstov (Cankar, Boris Pahor, Alojzij Rebula). Ob njegovem podajanju so se mnogi šele zavedli, kako lep in zvočen je slovenski jezik.

Za zaključek je gospa Bernarda Fink-Inzko iz Buenos Airesa v Argentini zapela tri slovenske pesmi in s svojim nastopom očarala vso publiko, ki je čutila in s svojim navdušenjem pokazala, da ima pred sabo operno pevko, ki širom po svetu na najbolj zahtevnih odrih žanje velike uspehe.

Prireditve je bila res na umetniški višini in vsi, ki so kakorkoli sodelovali, zaslužijo našo pristrčno zahvalo in

čestitke, ki veljajo najprej Društvu Slovencev v Parizu v celoti, posebej pa še dr. Janezu Zorcu, ki je vložil v pripravo ogromno truda in žrtvoval vse, da je prireditev uspela. Tudi narodne noše so prišle v lepem številu in pripomogle k resni prazničnosti dneva.

Prireditev je vse Slovence osvestila v njihovi zavesti in njihovem nenadomestljivem poslanstvu, našim francoskim prijateljem pa dala dostojno sliko o nas in obenem pripomogla, da smo prodrli — kar ni lahko! — tudi v mednarodni, zlasti francoski, svet radia in časopisja (Radio France, Radio Notre-Dame, La Croix, Figaro, Le Monde, Libération) in si tako pridobili dragocene glasnike naše pravde v svetu.

Naš cilj je suverenost slovenske države, ki temelji na brezpogojnem priznanju naše kulturne, etnične, politične in gospodarske samostojnosti, nje meje določamo sami in nihče drugi.

Ne bi bili pravični, če ne bi omenili, da se je tabor zaključil, ali bolje nadaljeval, v prijetnem razgovoru ob alzaški kapljici in slovenski potici, za kar so velikodušno poskrbele naše požrtvalne gospe in vedno pazljivi in neustrudljivi „ekonom“ Ciril Guštin.

V petek, 28. oktobra, je gospa Bernarda Fink-Inzko pela kot solistka v eni največjih pariških dvoran Salle Pleyel, kjer je Ensemble Orchestral de Paris izvajal Mozartovo Slovesno mašo. Njenega velikega uspeha se veselimo vsi Slovenci.

VERSAILLES

26. oktobra je bila *krščena* v Notre-Dame de Versailles Milena, vnukinja princesinje Marije-Pije in princa Aleksandra, ob prisotnosti zadnje italijanske kraljice Marie José. Krstne obrede je opravil prelat Čretnik, gospa Minka Blachon pa je kot prošnjo k Mariji zapela Schubertovo Ave Marijo.

MELUN (Seine-et-Marne)

Skupna maša bo v nedeljo, 11. decembra, ob devetih dopoldne v poljski cerkvi v Dammarie.

LYON

K skupni maši se bomo zbrali v nedeljo, 18. decembra, ob štirih popoldne v cerkvi na Fourvière.

Gospa Drobne iz Aumetza in bližnje sorodstvo ob praznovanju 90-letnice, o katerem smo poročali v novembrski Naši luči.

PAS-DE-CALAIS IN NORD

Advent nas pripravlja na veselo praznovanje božične skrivnosti. Naj bi se družinske vezi prav v praznikih zopet utrdile. Duhovna priprava naj nam pomaga za res krščansko praznovanje božiča.

Duhovne obnove se bodo zvrstile v sledečem redu: 27. novembra ob 16. uri v Armentieresu, 3. decembra ob 17. uri v Lievinu, 4. decembra ob 17. uri v Tourcoingu za miklavževanjem, 17. decembra ob 17. uri v Vendin-le-Vieilu, Fosse VIII, 17. decembra ob 19.30 uri v Carnieresu, 18. decembra ob 16. uri pa v Croisillesu.

Polnočnice: Bruay-en-Artois ob 19. uri v kapeli N. D. de Lourdes; Mericourt ob 24. uri.

Božične maše bodo po nedeljskem redu.

Miklavževanje bo v Mericourtu 10. decembra ob 17. uri.

Po *krstu* so postali božji otroci: Fiderik Berquez, Guendelina Nathiez, Marina Dove, Aleksander Pečnik, Karolina Brouwers, Fabian Kunej, Viljem Czalajka, Karolina Gačnik, Rozamunda Dehaffreingue, Aurelija Dehaffreingue, Benjamin Lenoir, Laura Zupančič, Filip Ivanowich, Nikolaj Ivanowich, Lu-

cido Fulvio, Melisa Chibout, Nikolaj Preaux, Anthony Hennion, Aleksander Razložnik, Marija Suzana Wattrelot, Julijan Hevet, Anthony Hevet, Matej Sebastian Bazentz ter Eymerik Leriche.

Naj jih njih angeli varujejo in spremljajo.

Zakrament svetega zakona so si dali: Nicolas Bahčič in Marie Isabelle Walczak; Mario Bagot in Antoinette Petrolo; Jean Marc Préaux in Sylvie Janczak; Eric Razložnik in Nathalie Mathiot; Guy Philippe Rygielski in Monique Razložnik.

Vsem mladoporočencem naše čestitke! Naj jih spremlja na skupni življenjski poti božji blagoslov.

V juniju nas je po dolgi bolezni v Lensu *zapustila* rojakinja Matilda Papež roj. Debeljak iz Trišča na Dolenskem. Veliko rojakov in znancev jo je spremljalo v poljski cerkvi Tisočletja na njeni zadnji poti. Po značaju tiha, polna dobrote, je lepo vzgojila sina in hčerko. Njima in sorodnikom naše iskreno sožalje! Naj se odpočije od svojega truda.

Vsem rojakom milosti polne božične praznike!

nemčija

STUTTGART-OKOLICA

Lepo je bilo na zahvalnem romanju.

— Na praznik Vseh svetnikov romamo Slovenci na Württemberškem k Ave Mariji v Deggingen. Tako je bilo tudi letos. Marijino svetišče smo napolnili kot komaj kdaj prej. Nad 300 rojakov se je odzvalo vabilu na ta tradicionalni zahvalni shod. Prišli so od Stuttgarta, Ulma, Aalena, Ludwigsburga, Sindelfingena, Reutlingena, Göppingena in drugod, da prisluhnejo Jezusovim besedam: „Veselite in radujte se, vaše plačilo v nebesih je veliko.“ To veselo sporočilo je bilo tudi tema pridige med sveto mašo. Polni vere, da je Bog z nami, se je po maši med petimi litanijami dvigala melodija za melodijo na čast Materi božji, Kraljici svetnikov, kateri je bil ta dan posvečen.

Med prošnjami pri službi božji smo se posebej spominjali tistih rojakov iz naše srede, ki so v tem letu odšli v večnost: Marice Majeršič iz Geislingena, Antona Mesariča iz Forchtenberga Dušana Ivanška iz Stuttgarta, Jožefa Svetaniča iz Grunbacha, Johana Klemenčiča iz Oberstenfelda, Miroslava Grobelnika iz Rechberga, Martine Sagadin iz Stuttgarta, Janeza Kovaca iz Stuttgarta ter Johana Kumelja iz Velberg-Talheima.

Miklavž med slovenskimi otroki v Böblingenu lani.

Hohenloške gorice ob srebrni poroki. — V soboto, 22. oktobra, sta v Forchtenbergu praznovala svojo srebrno poroko Pavel Končan in Ančka roj. Turšič. Gospod Pavel je bil rojen v Malenskem vrhu, gospa Ančka pa v Kožleku. Svoje prvo poročno slavje sta praznovala 18. oktobra 1963 v Wuppertalu. Pozneje sta se s svojima sinovoma Rudijem in Pavletom preselila na naše področje. Cerkvenemu slavju ob 25-letnici skupnega življenja je sledila zakuska v cerkveni dvorani, povezana s praznovanjem vinske trgatve, ki so jo organizirali rojaki iz okolice. Srebrnemu paru je čestitalo okrog 60 gostov. Sorodniki obeh so prišli tudi iz domovine, iz Francije in iz Wuppertala v Nemčiji. To je bil izredno lep večer ob domači pesmi, godbi in prijetni postrežbi. Slavljencema tudi na tem mestu: „Še na mnoga leta!“

V Esslingenu vse veselo. — V nedeljo, 9. oktobra, smo praznovali v Esslingenu vinsko trgatve. Zahvalno mašo, katere se je udeležilo veliko ljudi, je tudi to pot oplešalo petje moškega zbora „Domačega zvona“. Svojo zahvalo Bogu so udeleženci potrdili tudi s tem, da so med službo božjo darovali okrog 500,— DM za misijone.

Po cerkveni slovesnosti zahvalne nedelje se je valila kolona avtomobilov v smeri Neckarhalle, kjer je bil družabni del tega našega tradicionalnega jesenskega srečanja. Kar hitro je bila dvorana popolnoma zasedena, kar se doslej še ni zgodilo. Rojaki, ki so prišli pozneje, niso dobili več sedeža, za kar je bilo prirediteljem prav žal.

Spored je bil seveda tudi to pot pester: nastop moškega zbora, instru-

Pavel Končan in Ančka ob srebrni poroki v Forchtenbergu na Württemberškem 22. 10. 1988. Med njima sin Rudi.

mentalno tekmovanje mladincev, tombola, igra z balončki, skupno petje, ples ob vižah veselih fantov. Presenetil nas je tudi nastop otroške garde „Zigeunerinsel“ iz Stuttgarta, pri kateri sodelujeta tudi dve slovenski šolarki, Casarjeva Petra in Arnskova Martina. V koračniškem taktu je skupina dokazala, da je kos nalogi v paradnih uniformah in je žela aplavz vse dvorane. Nastop skupine je organizirala gospa Amalija Casar, za kar se ji lepo zahvalimo.

Prijetno kramljanje po birmanski maši v Stuttgartu 19. junija letos.

Nad 800 g tehta paradižnik (levi) iz vrta rojakinje Jožice Tomc iz Oedheima na Württemberskem (gospa z očali). Na tak uspeh se spleča dvigniti kozarček.

Odšla sta. — Rojake v Stuttgartu je težko prizadela vest o smrti Janeza Kovača iz Gornjega Impolja. V četrtek, 22. septembra, ga je v bolnici v Oberstaufenu, kjer se je zdravil zaradi raka na želodcu, obiskala božja dekla v 53. letu življenja. Sedaj počiva v domači zemlji na pokopališču Studenec na Dolenjskem. Pokojni Janez je rad zahajal v našo družbo. Prihajal je k nedeljski maši, se udeleževal romanj, izletov in družabnih srečanj naše skupnosti. Že v Stuttgartu je napravil mojstrski izpit za vodovodnega inštalaterja. Skupaj s svojo ženo Jožico roj. Geršak sta si ustvarila svoj dom, ki pa odslej ne bo izpolnjen. — Ženi Jožici in sinu Janezu ter vsem sorodnikom naše iskreno sožalje, pokojniku večni mir in pokoj v Bogu.

Iz Vellberg-Talheima je prispela vest, da je 10. septembra umrl naš upokojenec Johan Kumelj, rojen leta 1924 v Hrastniku. Med kratkim dopustom v domovini ga je tam zadela srčna kap. Pomoč celjske bolnice je prišla prepozno. Pokojni Johan bo pričakoval vstajenje na božji njivi v Celju. — Vsem sorodnikom naše iskreno sožalje, pokojniku mir in v božjih rokah.

FRANKFURT

Jesenske šolske počitnice so malo zmanjšale naše skupnosti. Upamo pa,

da se bodo spet kmalu povečale. V mesecu oktobru smo maše podaljšali z molitvijo rožnega venca (desetko), namenili pa smo jo za najbolj pereče probleme doma in pri nas. Ker je bila vmes tudi papeška nedelja, smo se pri tej maši spomnili tudi nanj.

Pri srečanju v tem mesecu smo imeli za gosta urednika Ognjišča g. Boleta, ki nas je seznanil s svojimi načrti pri izdajanju novih knjig. Povedal pa nam je tudi, da je pač najtežje to, ker mu cene sproti uhajajo iz rok in zato še ne ve, koliko načrtov bo res zmožgel uresničiti.

Na Vse svete v naši pokrajini ni praznik, vseeno pa smo se zbrali k maši v kripti cerkve sv. Bonifacija in kljub delavniku jih je kar nekaj prišlo, da smo skupaj počastili spomin naših rajnih in molili tudi rožni venec.

V soboto, 12. 11. zvečer smo se v dvorani na Holbeinstraße spet zbrali k martinovanju. Žal je tokrat megla preprečila običajni obisk in zbralo se nas je le okrog 125. Kljub temu je bilo razpoloženje veselo in prijetno. K temu je pripomogel tudi domači ansambel, ki nas je do polnoči, ko smo končali, zabaval. Kot ponavadi smo postregli s klobasami in krofi. Ko so drugi odšli domov, smo nekateri še ostali in popravili dvorano. Hvala vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspehi prireditvi.

OBERHAUSEN

V oktobru je bila v Oberhausnu naša jesenska župnijska prireditev *Vinska trgatav*. Tokrat smo spet dobili našo dvorano sredi mesta. Pohvaliti moramo sodelavce, ki so spet zares skrbno pripravili jedi in pijačo, gospodinje so spekle tako dobro potico in jabolčni zavitek, da ga ni dobil, kdor se ni brž na začetku podvizal. Prav zares bogat je bil tudi srečolov, tako da so bile srečke prodane prej ko v eni uri.

Vsem organizatorjem in sodelavcem se je dobro zdelo, ker so prišli med nas nekateri od zelo daleč. Tako je dobro in prav, povežejo naj nas ta vesela srečanja, ne samo iz bližnjih krajev, ampak daleč naokrog.

5. in 6. novembra pa smo imeli *ime-niten obisk* iz Berlina. Župnik Martin je pripeljal s seboj celo vrsto mladih. Srečali so se z našimi tu in sklenili smo, da to ni bilo poslednjič. Tokrat je bil

program sicer skromen, le spoznati smo se hoteli in izmenjati nekaj izkušenj. Prihodnjič nam bo že lažje stekla beseda.

MÜNCHEN

Od srede oktobra do srede novembra je življenje mimo nas kar steklo — čas beži, beži, menda vedno hitreje.

● V tem času nas je najbolj množično zbrala *vinska trgatav*, čez 300 nas je bilo, kajpada z otroki vred.

Novost je bila v tem, da nam je igral instrumentalni kvintet iz Rogaske Slatine, ki je zelo uglasen, škoda pa, da je zagodel toliko neslovenskih pesmi in da je bil premočan; tudi njihov pripovedovalec smešnic bi se moral zavediti, da pripoveduje zgodbe na župnijski prireditvi, in se izogniti nekaterim neokusnostim. A je že tako, da je pri vsem dobrem vselej tudi kaj manj dobrega. Sicer so bili pa udeleženci z igranjem navdve zadovoljni.

Kot običajno je bilo 3000 srečk srečolova brž razprodanih. Električni šivalnik (vreden 700 mark) je šel pod Krim, električni mešalnik (220 mark) v Zgornji Brnik pri Kranju, jedilni pribor (100 mark) pa v Grad v Prekmurju.

Plesalci so se nekaj poskušali s „kačo“, pa ni bilo pravega odziva, pač pa je bilo zelo ugodno to, da so bile na voljo za večerjo kranjske klobase, ki so bile to pot res dobre.

Sicer je pa bilo lepo, domače, prijeto, kot je to na naših družabnih prireditvah že dolga leta običaj.

● *Vse svete* smo počastili z mašo v kapeli v župnišču in reči je treba, da je slovesnost ustvarila resnično vse-svetstvo občutje. Misli na naše rajne, rože in sveče pa pesmi kot O srečni dom nad zvezdami in V nebesih sem doma — vse to nas je popeljalo v duhu v onstransko bivanje.

● *Mesec verskega tiska* je na naši fari vsako leto v novembru. Po nedeljski maši je na voljo vrsta slovenskega verskega branja, ki si ga lahko vsakdo ogleda in z njim izpopolni svojo družinsko knjižnico.

● *Sobotna šola, ministranti, mladinci in pevci* so imeli svoja redna srečanja, kot je to programirano.

● Na *misijonsko nedeljo* smo zbrali za misijone skoraj 400 mark.

● Sredi oktobra je v Münchnu umrla ga. Sonja Marhl, naša dobra in zve-

Na lanskem miklavževanju v Münchnu je bilo poleg sv. Miklavža, Petra, Antona, angelov in hudobcev spet našega drobiža, kakor bi hruško potresel.

sta faranka in članica našega pevskega zbora. Pokopali smo jo na Severnem pokopališču tukajšnjega mesta.

Pokojna je bila rojena pred 36 leti v Remšniku, vzhodno od Dravograda. V Nemčijo je prišla prvič leta 1971. Konec leta 1972 se je domá poročila. V zakonu se ji je rodila hčerka Simona. Nekaj časa je še ostala v Sloveniji, potem se je pa s Simono preselila v München, ki si ga je izbrala za svoj novi dom.

Zaposlila se je pri Siemensu, zadnji dve leti pa je delala pri Zettlerju. Oče ji je umrl v domovini leta 1982. polbrat

Pokojna ga. Sonja Marhl

1985, mati februarja lani. Doma živijo še tri sestre.

Tu v Münchnu si je ga. Sonja skupaj s hčerko ustvarila prijetno domače življenje. Razmerje med njima je bilo zelo pristrčno in ena drugi sta bili v oporo. Na delovnem mestu si je ustvarila velik krog prijateljic, kar je prišlo do izraza na pogrebu, saj je bilo pogrebcev blizu sto, kar je za tujino in za delavnik neobičajno veliko.

Posebej je treba omeniti zavzetost pokojne ge. Sonje za vero in Cerkev. Redno je prihajala k slovenskim mašam in pri njih sodelovala s petjem na koru. Pa ni samo to! Na romanju v Lurd je dolgo klečala pred lurško votlino in v pogovoru je razodela, kaj ji vera pomeni: iz nje je dobesedno živela. Ta globoki verski čut je najbrž dobila od matere, ki je hodila vsak dan k sveti maši.

Ga. Sonja se je udeleževala tudi drugega farnega življenja. Nikjer ni silila v ospredje, povsod pa je družbo dopolnjevala s svojim mirnim, tihim, prijaznim značajem. Vsi, ki so jo poznali, so jo spoštovali in imeli radi. Bila je res plemenita, dobra, skromna in iskrena.

Sedaj je v večnosti. Zaradi trpljenja, ki ji je bilo v življenju dodeljeno in ki ga je s takšno ljubeznijo prenašala, pa zaradi svoje dobrote je mogoče že čisto pri Bogu. Želimo ji, da se tam odpočije od svojega truda in da ji dá Bog veselje, za katero je bila tudi ona ustvarjena in ki ga je na zemlji tako malo užila.

Simoni pa želimo veliko poguma in moči za hojo po stopinjah umrle mame.

nizozemska

NIZOZEMSKA

Ob koncu oktobra se je krajevno časopisje razpisalo o našem rojaku g. Francu Sajevcu, ki se je kot tajnik občine Brunssum s posebno slovesnostjo poslavljaj od sodelavcev in občanov ter odšel v pokoj.

Govorniki so pri poslovnem večeru naglašali njegovo vestnost, strokovnost, skromnost, človečnost in poštenost. Znal je ljudi poslušati in imeti čas za vse. Po potrebi je delal 70—80 ur na teden. Pridobil si je simpatije vseh.

V priznanje za njegovo 46-letno delo v korist občanov ga je kraljica povišala v viteza reda *Oranje Nassau*, občina Brunssum pa ga je oklicala za *častnega občana*.

G. Sajevcu k odlikovanju iskreno čestitamo. Hvaležni smo mu, da nas je častno predstavil v očeh domačinov. Želimo mu srečen počitek in upamo, da bo odslej mogel nekaj časa najiti tudi za našo skupnost.

Naša *polnočnica* bo v Heerlerheide. Iskreno vabljeni!

švedska

GÖTEBORG

Cerkev na Švedskem je zares vesoljna — katoliška. V župniji sv. Evgenije v Stockholmu so skušali ugotoviti, od kod prihajajo njihovi člani. Našteli so 90 narodnosti, od teh 40 močnejše zastopanih. Podobno velja za vso škofijo.

V župniji Kristusa Kralja v Göteborgu se v desetih jezikih obhaja maša enkrat na mesec.

Oktober je minilo 50 let, kar je bila zgrajena sedanja cerkev. Glavna slovesnost, ki je bila 2. oktobra, je imela svoj nenavadni epilog na tretjo oktobrsko nedeljo, 16. oktobra, ko v tej cerkvi sploh ni bilo maše. Pisana množica župljanov iz raznih vetrov se je hotela zbrati pri eni sami nedeljski maši, za kar je jubilejna cerkev očitno premajhna, zato je župnik naprosil protestante, da za to priliko dajo na razpolago svojo prostorno stolnico. Le redkokdaj je tako polna kot ob takratni katoliški „maši narodov“, pri kateri je g. Jože Benigar nedeljski evanglij razglasil še v slovenščini, ga. Marija Kolar pa je v gorenjski narodni noši stopila pred občestvo vernih, da je njihovo skupno, tiho molitev prelila tudi v besede slovenskega jezika.

Praznik vseh svetnikov obhajamo na

Tako mladi odhajajo v večnost. Pokojni Edvard Remec iz Göteborga.

Martin Albert Edvardsson Kohont 25. sept. v kapeli sv. Mihaela v Köpingu — pravkar pre-rojen iz vode in Duha.

Švedskem vedno prvo soboto v novembru kot zapovedani cerkveni in državni praznik, naslednji dan — na nedeljo — pa je vernih duš dan. Molili smo za rajne in se ustavili ob tolažilni misli, da tudi oni, bodisi da so že med svetniki ali še v vicah, molijo za nas. Naš pogled usmerjajo v upanje preko zastora smrti, katera večkrat tako nenadejano stopa med nas in si izbira svoje žrtve med rojaki v cvetu let.

17. novembra je od kapi zadet v Landskroni umrl 53-letni Franc Novak in zapustil ženo in dve hčerki.

V Göteborgu je po težki bolezni 15. oktobra dotrpela 35-letna Vida Bavdaž, rojena Koncilja, doma iz župnije Dobrnič pri Trebnjem. Za njo žalujejo mož Angel, sinova, štirinajst in petnajstletni Davor in Toni, ter devetletna hči Alenka. Pokojna Vida je s svojim kratkim in razgibanim življenjem nekakšen povzetek usode in trdoživosti slovenskega izseljenca in zdomca. Z dvanajstimi leti je šla služiti, s šestnajstimi je prišla na Švedsko k svojim daljnim sorodnikom, 1976 se je z družino vrnila domov. Tam ji zaradi astme podnebje ni odgovarjalo, zato je pred tremi leti vsa družina prišla nazaj na Švedsko.

Pljučni rak je izpil življenjske moči Edvardu Remcu iz Göteborga. Okrepčan s sveto potnico za večnost je umrl 6. novembra v 47. letu starosti. Skoraj 20 let je delal v vladjedelnici Arendal v Göteborgu. Doma pa je bil iz okolice Nove Gorice. Najbolj ga bo pogrešala njegova 11-letna hči.

Za rajne molimo, naj se jim njihova hitro iztekla leta tujstovanja prelijejo v mir in blaženost večne domovine, za njihove

bližnje pa, naj prejmejo milost tolažbe in moči v premagovanju bolečine.

Pokojna Vida Bavdaž iz Göteborga.

švica

Novi slovenski duhovnik v Švici — kratka predstavitev. — Človekova življenjska pot je ponavadi sestavljena iz več delov, bodisi glede starosti bodisi glede dejavnosti. Nekateri dele človek prehodi po lastni odločitvi, druge bolj po nasvetu ali volji drugih. Tako dobiva ista dejavnost pestro podobo zaradi različnih ljudi, isti ljudje pa zopet prinašajo spremembo v novo okolje.

Naša Slovenska misija je nedavno doživela nekaj takega. P. Fidelis, ki je kot njen ustanovitelj bil 18 let tudi njen

P. Robert Podgoršek, novi voditelj Slovenske misije v Švici.

voditelj, se je po dveh letih bolovanja in okrevanju lani 10. novembra vrnil v domovino. Preširok je bil delokrog za enega samega duhovnika (p. Damijana), na čigar ramena je pred tremi leti padla duhovna oskrba za Slovence po vsej Švici. Zato je na Fidelisovo mesto prišel novi duhovnik — p. Robert Podgoršek, ki je doslej prav tako 18 let župnikoval v celjski župniji sv. Cecilije pod Miklavževim hribom.

Pisalo se je leto 1970, ko je bil tja nastavljen za župnika. Poln vneme se je vrgel na dušnopastirsko delo. S svojo vedrostjo in razgibanostjo, skratka, s svojim posrečenim značajem si je hitro utrl pot do ljudi. Le-ti so tudi kaj kmalu uvideli, da imajo do njega vedno odprto pot, saj njegov delovni dan ni poznal uradnih ur, zapisanih sicer na vratih župnijske pisarne. Močno se je zavedal odgovornosti za svoje farane in kadar je malo bolj občutil njeno težino, se je rad spomnil Tagorejevega izreka, ki si ga je dal napisati na novomašne podobice: „Življenje nam je darovano. Zaslužimo ga s tem, da ga sami darujemo!“ Kot duhovnik in župnik se je prizadeval za lepo bogoslužje, zlasti za poročni in krstni obred, da bi tako poročenci in starši ohranili v spominu zares nekaj lepega za življenje. Pri obredu in nemalokrat nato pri domačem slavlju se je ob spremljavi na kitaro izkazal tudi kot pevec. Zato so ga pro-

sili, naj bi izdal kaseto, kar je uresničil pred odhodom v Švico.

Za bolj sproščeno dihanje župnijskega življenja je p. Robert za časa svojega službovanja v Celju obnovil cerkev in znamenite stopnice, ki vodijo k njej, povečal in izboljšal bivalne in delovne prostore, odprl nove učilnice za verouk, uredil okolico cerkve in se lotil urejanja knjižnice (v kateri je najstarejša knjiga iz leta 1475), zraven še obnovil eno podružno cerkev, v drugi pa postavil nov oltar in oskrbel nove zvonove.

In njegovo dotedanje življenje? — Luč sveta je zagledal v Mariboru 3. julija 1940. Po osnovni šoli (takrat nižji gimnaziji) se je odločil vstopiti h kapucinom kot pripravnik, dokler ni čez tri leta (1958) tega potrdil s prvimi zaobljubami v Varaždinu. Med teološkim študijem v Ljubljani je leta 1963 naredil večne obljube v Škofji Loki. V duhovnika je bil posvečen 29. junija 1966 v Mariboru. Prva tri leta po končanem študiju je služboval v Škofji Loki. Tam je prejel odlok o imenovanju za župnika pri sv. Ceciliji v Celju. Med tem mu je dobrega pol leta po novi maši umrl oče, poleti 1984 pa še mati, ki je patrom v Celju več let gospodiniila.

In zdaj je p. Robert tu med nami v Švici. Razumljivo je, da mu ni bilo lahko zapustiti priljubljene župnije, ustanovljene 10 let pred njegovim prevzemom, in se podati v skoraj neznanu, a vendar ne med same nepoznane ljudi (saj ga marsikdo še od doma pozna in on njega). Kljub temu je pri umestitvi za novega voditelja Slovenske misije na letošnjem slovenske romanju v Einsiedelnu (25. sept.), potem ko je kleče prejel blagoslov od ljubljanskega nadškofa dr. Alojzija Šuštarja, odločno izpovedal in obljubil (navedeno po spominu): „Tri velike in svete besede, ki imajo v tujini še posebno težo, so: mati, domovina, Bog. Prizadeval si bom, da bom častno opravljal svojo službo, tako da bodo te besede živele med vami, kajti dokler bo v vas živela misel na mater, dokler boste vedeli za svojo slovensko zgodovino in v svojih srcih ohranjali vero svojih očetov, se ne boste izgubili. Vi pa me podpirajte z molitvijo in sodelovanjem!“

Dragi p. Robert! Bog daj, da bi se čim bogateje in popolneje uresničile tvoje in naše želje!

slovinci ob meji

KOROŠKA

Duhovniki mariborske škofije so s škofom Krambergerjem in pomožnim škofom Smejem 5. oktobra obiskali nekdanji sedež lavantinske škofije Št. Andraž. Sprejel jih je škof Kapellari. S tremi škofi je somaševalo 180 duhovnikov. Popoldne so obiskali tudi staro krško stolnico. — Duhovniška Sodaliteta, ki združuje koroške slovenske duhovnike, je sredi oktobra organizirala izlet v Nazarje v Savinjski dolini. Tam jih je sprejel mariborski škof Kramberger. — Študentje Mohorjevih domov so 7. oktobra porotali h Gospe Sveti. Maševal jim je novi ravnatelj Modestovega doma v Celovcu g. Jože Andolšek. — V Globasnici se je 22. in 23. oktobra vršilo srečanje katoliške mladine avstrijskih manjšin. Iz Gradišanskega so prišli Hrvati in Madžari. V nedeljo sta bila na srečanju tudi škof Laszlo iz Želznega in Kapellari iz Celovca. Maševanje je vodil gradiščanski škof. Maša je bila v štirih jezikih: v slovenščini, hrvaščini, medžarsščini in nemščini. — V Tinjskem domu je 18. oktobra predaval kardinal Franc König o pomenu 1000-letnice pokristjanjenja Rusije. — Naš tednik, ki ga izdaja Narodni svet koroških Slovencev, je za 26. oktober izšel kar na 36 straneh. Številka je bila posvečena 40-letnici izhajanja tednika. — Sredi oktobra je odšel dosedanj glavni urednik Našega tednika mag. Janko Kulmesch. Novi glavni urednik je postal Silvo Kumer. Na novo je prišel tudi urednik Vincenc Gotthardt. Ostala sta urednika Franc Wakounig in Heidi Stingler. — V Celovcu je dvojezični vrtec Naš otrok — Unser Kind slavil 22. oktobra 10-letnico delovanja. Na slavnosti sta govorila predsednik NSKS dr. Matevž Grilc in celovski župan Guggenberger. — K dvojezičnemu pouku v letu 1988/89 se je prijavilo na 64 ljudskih šolah 1160 učencev, na 15 glavnih (meščanskih) šolah pa 280 učencev. Slovensko gim-

nazijo obiskuje 435 dijakov, na drugih srednjih šolah je k slovenščini prijavljenih 234 dijakov. V celoti obiskuje pouk slovenščine 2178 mladih. — Predstavniki obeh slovenskih kulturnih organizacij (Krščanska kulturne zveza in Slovenska prosvetna zveza) sta 14. novembra obiskali novega koroškega deželnega glavarja dr. Ambrozyja. Zahtevali so višjo podporo za slovenske kulturne organizacije. Od tristo milijonov kulturnega proračuna dobijo Slovenci le 326.000 šilingov, kar je le malo več kot ena tisočinka celotnega zneska.

GORIŠKA

V Gorici se je vršil v oktobru tridnevni simpozij, ki je bil posvečen prvemu goriškemu nadškofu Karlu Attensu. Sodelovalo je 24 znanstvenikov iz Slovenije, Italije, Avstrije in Madžarske. Nadškof se je že v otroških letih naučil slovenščine. — Zveza slovenske katoliške prosvete v Gorici je priredila Koroške dneve. Prireditve so bile v Gorici, Štandrežu, Števerjanu, Doberdolu in Maškovljah. Nastopili so lutkarji iz Šmihela in ansambel Drava iz Borovelj. Poleg tega je bil prirejen v Katoliškem domu v Gorici poseben večer, posvečen trpljenju koroških Slovencev za časa nacizma. Dekan Kristo Srienec in Lovro Kaselj ter ga. Marija Olip iz Sel in dipl. inž. Urank so govorili o teh strašnih časih. — V sredo, 19. oktobra, je bil v Katoliškem domu v Gorici kulturni večer, posvečen pesniku in duhovniku Mirku Mazori. Razlog zanj je bila izdaja izbora njegovih pesmi. Zbirko je ilustriral goriški slikar Andrej Košič. — Štandreški igralci so gostovali z Goldonijevu komedijo Prebrisa na vdova v Ronkih in v Dolni Trebuši. — V Števerjanu so imeli 23. oktobra sv. birmo. Nadškof Bommarco je 23 mladim podelil ta zakrament. Pred birmo so popravili zvonic in nanovo namestili zvonove. Vreme je tudi pripomoglo, da je bil to vesel praznik vsega župnijskega občestva. — V Nabrežini so za Misijonsko nedeljo pripravili razstavo ikon. P. Marko Rupnik SJ je vodil po razstavi in pojasnil pomen ikon. Zvečer je bilo predavanje dr. Kosmača z diapozitivi o ekumenskem romanju v Rusijo. — Člani Zveze slovenske katoliške prosvete so se tudi letos po-

klonili slovenskim žrtvam na pokopališču v Gonarsu. Po molitvah so položili na grobove spominske vence.

TRŽAŠKA

V Trstu je v oktobru Slovenska prosveta pripravila Koroške dneve. Nastop ansambla Drava iz Borovelj je bil na Opčinah, šmihelski lutkarji so pa nastopili v Bazovici. — V Trstu so letos za Misijonsko nedeljo povabili novomašnika Janka Krištofa, ki je diakonsko leto preživel v Ekvadorju in načelnika koroških slovenskih skavtov Toneta Starmana, ki je bil več mesecev na potovanju po južni Ameriki. Predavanji so spremljali številni diapozitivi. Za zaključek je zbor od sv. Antona pel slovenske pesmi. — V Kulturnem domu v Trstu je 26. oktobra koroška mladina zaigrala humoristično igrilo Miloša Mikelnata Atomska bomba. Igra so podali zelo izvirno, le glasovi so bili v veliki dvorani prešibki. — Na tiskovni konferenci mladinske sekcije Samostojne slovenske skupnosti v Trstu je tajnik Damijan Trpin predstavil listo podpisov za „boljši slovenski jutri“ s 1000 podpisov. Na konferenci je bil navzoč tudi obsojeni urednik ljubljanske Mladine Franci Zavrl. — Na Tržaškem pripravljajo ljudski misijon. 14. oktobra so se srečali misijonarji s slovenskimi duhovniki v Le Beatitudini.

slovinci po svetu

ARGENTINA

Slovenski baritonist, g. Marko Fink, je imel septembra v Teatro del Globo v Buenos Airesu samostojen koncert. Marko je brat znane pevke Bernarde Fink-Inzkove. Oktobra je pel v Teatro Colon. Pevce je bil deležen zelo ugodne kritike. — Otroci slovenskih šolskih tečajev so v Slovenski hiši v Buenos Airesu 24. septembra priredili posebno proslavo v čast škofu in svetniškemu kandidatu Slomšku. Po maši so se zbrali v dvorani. Med drugim so otroci

zaigrali igro Josipa Ribičiča „Palčica iščejo kraljico“. — Krožek žena in mater na Slovenski pristavi je dobil nov odbor: Marija Zarnik, predsednica, Roža Klemenčič, tajnica in Marjana Vivod, referentka za prireditve. Poleg prirejanja raznih prireditev bo teža njihovega dela usmerjena v obiskovanje starih in onemoglih rojakov. — V Slovenski vasi v Lanusu so 25. septembra priredili Mladinski dan s tekmovanjem v odbojki in nogometu. Mladina je z ritmičnimi in telovadnimi vajami pokazala, kaj zna. Dan so zaključili s prijetno zabavo in pogostitvijo. — Slomškov dom je 18. septembra obhajal svoj rojstni dan. Pri proslavi pod geslom: Zvesti svojim koreninam, je sodelovala zlasti mladina (okrog 607 in od najmlajših 20). Glavni govornik je bil arh. Jure Vombergar. — Na Slovenski pristavi v Castelarju so 23. oktobra priredili Pristavski dan. Poleg maše in skupnega kosila je bila na programu množična igra v režiji Mihe Gaserja Jurij Kozjak — slovenski janičar. — 32. obletnico delovanja Našega doma v San Justo so obhajali 9. oktobra. Slavnostni govornik je bil dr. Andrej Fink. Nato je sledila igra Miklova Zala v režiji Frida Breznika.

AVSTRALIJA

Na tretjo septembrsko nedeljo so v Kewu (Melbourne) obhajali dan starih. 79 jih je prišlo, več kot druga leta. Gospodinje so jim postregle, prepevali so jim geelongški pevci, pa tudi sami so pomagali. Za smeh so poskrbeli mladi z enodejanko Dva gluha. — Walkathona (dobrodelni tek mladine) se je udeležilo 35 oseb. Nabrani denar, 5562 dolarjev, so dali v sklad doma počitka M. Romane. — V Kewu so 28. septembra obhajali 28-ič obletnico Baragovega doma. — Odkar je bila blagoslovljena cerkev sv. Cirila in Metoda v Kewu, je 20. oktobra poteklo 20 let. Obletnico so obhajali s slovesno mašo. — Vseavstralski mladinski koncert je bil letos v Wollongongu v soboto, 1. oktobra. Vodilo koncerta je bilo Naša lipa naj cveti! Pri koncertu so sodelovali mladinski zbori, solisti s petjem, igralci na najrazličnejša glasbila iz vse Avstralije. Vmes je bilo tudi nekaj recitacij. V nedeljo zjutraj so se še enkrat zbrali k skupni maši in se nato razšli vsak proti svojemu domu. Samo

iz Melbourne so prišli z dvema avtobusoma. Wollongongškemu društvu Planica, ki je imelo na skrbi organizacijo mladinskega srečanja, je treba samo čestitati k uspehu. — Pri Sveti družini v Adelaidi so na zadnjo oktobrsko nedeljo verniki darovali 880 dolarjev (8800 šilingov). Z denarjem so plačali dolg, ki so ga naredili ob popravilih pri farni dvorani. — Seveda so tudi Sydneyčani sodelovali pri mladinskem koncertu. Saj Wollongong leži v okolju sydneyske slovenske katoliške Misije.

KANADA

Pri Mariji Pomagaj v Torontu so imeli poleti dosti obiskov. Poleg ansambla Zvezda je prišel s Tržaškega mladinski zbor Vesela pomlad, mešani zbor Gallus s Koroškega, iz Zambije jezuit p. Mujdrica in ljubljanski kanonik g. Mel-

hior Golob. — Marijin kip, ki so ga nosili po domovih župljanov, je imel 76 postaj. 77. postaja je bila 15. avgusta v cerkvi Marije Pomagaj za zaključek svetega leta. — Oba openska zbora Zvezda in Vesela pomlad sta gostovala v avgustu po letoviščih in zapela tudi v starostnem domu Lipa. — V dvorani Marije Brezmadežne so imeli 3. sept. pevci Gallusa pod vodstvom prof. Jožeta Ropitza koncert. — Pri sv. Vladimirju v Montrealu so imeli 17. julija slovenski dan. Glavni govornik je bil pisatelj Rebula iz Trsta. Nastopila je krajevna folklorna skupina, mladinski in cerkveni pevski zbor. — Okrog 140 romarjev (trije avtobusi) je 30. julija obiskalo Slovence v Montrealu. Romarji so bili iz južnega Ontaria, predvsem iz Hamiltona. Obiskali so Marijina svetišča v provinci Quebec. — Openska zbora iz Tržaškega sta obiskala tudi Hamilton. — Pri Winnipeški folklo-

ri so sodelovali tudi Slovenci. Slovenski paviljon je skozi 14 dni dnevno obiskalo 1200 do 2400 oseb. Na voljo so bile slovenske jedi in pijače, za oči nastopi folklorne skupine, za uho pa petje in igranje na glasbila.

ZDA

Dosedanji predsednik Slovenske demokratske stranke, inž. Ladislav Bevc, ki živi v Kaliforniji, je iz zdravstvenih razlogov odstopil. Na njegovo mesto je bil izvoljen dosedanji tajnik te stranke in član Narodnega odbora za Slovenijo, dr. Peter Urbanc iz Toronta v Kanadi. — V San Franciscu v Kaliforniji je umrl v 89. letu starosti dr. Anton Ravnik, živinozdravnik, po rodu iz Primorskega.

ocvirki

Nehajmo se sprenevedati!

„Bral sem v časopisu, da bodo ustanovili neko družbeno mesto, ki naj bi varovalo človekove pravice in skrbelo za pravno varnost občanov,“ je rekel tovariš K. in mi namignil. Naredil sem se, da tega njegovega hudomušnega namiga nisem opazil.

Tovariš K. je čez čas nadaljeval: „Tovarišem, ki se bodo ukvarjali s to pomembno dejavnostjo, svetujem, naj upoštevajo dejanska dejstva. Ta pa so naslednja. Pri nas ne moreš postati minister, kandidat za predsednika republiškega predsedstva, general, diplomat, če nisi član zveze komunistov. Tudi do direktorskega mesta ali mesta trgovskega predstavnika v tujini se težko dokopljesh, če nimaš izkaznice zveze komunistov . . . Resda to ni zapisano v ustavi, ampak tako je, pa če je to nečlanom zveze komunistov všeč ali ne . . .“

„In kaj vi predlagate, tovariš K.?“

„Da se nehamo sprenevedati. Napišimo v ustavo, da je pri nas tako, kot je! Ta naš sistem je sicer škodljiv, ker silijo mlade, stremuške ljudi, da vstopajo v zvezo komunistov samo zato, da bi se dokopali do položajev. Tej skušnjavi se lahko uprejo samo najbolj pošteni in dosledni ljudje. In tako naše ravnanje na vsakem koraku podpira neugoden izbor . . . Dokler bo tako, kot je, so vsa naša prizadevanja, da bi izplaval iz krize, brezuspešna. S komolčarji, nesposobneži in podobno sodrgo pač ne moreš najti ustrezne rešitve . . .“

Tovariš K. je utihnil, jaz pa nisem črnil nobene, saj njegovim besedam res ne bi bila potrebna razlaga.

Žarko Petan

PADLI SVETNIKI

Danes živeče članstvo borčevske organizacije, posebno njenega ožjega vodstva, je še do nedavnega vedrilo in oblačilo na našem nebu. Vsi po vrsti so bili na najpomembnejših političnih, gospodarskih, družbenih, znanstvenih in kulturniških položajih. Stvari so imeli v svojih rokah, po svojih predstavah so nas mesili kot nemočno testo. V borčevski organizaciji je dejansko koncentrirano največje število neposrednih osebnih povzročiteljev vsestranske krize, v kateri se že leta in leta premetavamo kot riba v mreži. Kajti štiri leta so se s puško v roki borili, da bi štirideset let lahko brezpogojno vladali. Večino slabega, kar danes odlikuje jugoslovansko politiko, smo podedovali od njih. Zato se tudi ne smemo čuditi temu, kar se danes dogaja z borci. (Letela sta predsednik in tajnik borčevske organizacije Jugoslavije. — Op. NL). Nazadnje bodo svetniki še na zemlji plačali svoje nebeško visoke račune.

MLADINA,
Ljubljana, 23. sep. 88./15.

TEMELJI SISTEMA SO KRIVI

Le najbolj zadrti branilci svojih privilegijev in najbolj zaslepljene in iluzij oropane množice še ne vidijo, oziroma nočejo videti bistva naših težav. Prvi vzrok naših težav je v samih temeljih sistema. Sistem, ki ne dovoli konkurenčnosti, boja različnih interesov, deluje v nasprotju z vsemi naravnimi in družbenimi zakoni, ki jih poznamo iz pozitivnih naukov zgodovine. S svojim plavanjem proti toku razvoja moderne sveta, je tak sistem obsojen na to, da ga bo prej ali slej odplaknilo v kak mrtvi kanal. V naravi in družbi preživijo namreč samo tisti, ki se v medsebojnem boju izkažejo za najboljše. Družba zadolži (izbere) najbolj sposobne ljudi, ki so za ustrezno plačilo pripravljene najboljše uveljavljati raznolike interese taiste družbe. Kolikor se interesi družbe ne uveljavljajo, je družba prisiljena politike zamenjati, ker ne opravljajo dolžnosti svojega poklica. Vse to ni nič novega in je v modernem svetu samo po sebi razumljivo, le mi še vedno živimo v utopičnem modelu brezkonkurenčnosti in navidezne solidarnosti. Zato je nesmiselno zahtevati

odgovornost politike in spoštovanje pravil igre, kajti za to manjka osnovni pogoj: najmanj dva, nasproti si stoječa tekmeča.

Zgodovinska odločitev je v rokah naših predstavnikov. Vsakršen poraz bi pomenil ne le dokončno izgubo zaupanja, temveč vsesplošni propad. Dvojboj med demokratičnimi tendencami in aziatsko despotijo ima lahko samo enega in tudi edino možnega zmagovalca — demokratično družbo.

MLADINA, Ljubljana, 14. okt. 1988/1

„DRŽAVNI SOVRAŽNIK“

Moja prisilna srečanja z zasliševalci državne varnosti so bila mučna. Zlasti zaradi metod, ki so jih uporabljali. Očitno je bilo, da so se starejši zasliševalci šolali v Rusiji.

V postopku ste od jutra do večera, da vas čimbolj utrudijo. Še posebno pazijo na to, da izgubite orientacijo — da ne veste več, kaj je prav in kaj ni, kaj je resnica in kaj laž. Cele dneve vas zaslišujejo, postavljajo vedno ena in ista vprašanja, kdo je tisti sovražnik za-

**božji mir
za božič
in
mного sreče
v novem letu
vam želijo
vaši
duhovniki
s sodelavci**

daj, kdo me je k pisanju napeljeval.

Najhuje je, da ima osumljeni, zasliševani jetnik občutek, da lahko z njim storijo, kar hočejo — to je ta grozljivi občutek nemoči in brezpravnosti.

Prva stvar, ki bi jo svetoval vsakomur, ki se znajde v mlinih državne varnosti, je, da naj tem ljudem ne verjame niti besede. Največja napaka je, če tem ljudem zaupate, kajti njihova metoda zasliševanja je zgrajena na zlorabi zaupanja. In seveda na prevarah in nasilju.

Nujen je tudi stalen zdravstveni nadzor nad osumljenim, saj če ni kontrole, se lahko marsikaj dogaja — lahko uporabijo droge ali tisto, čemur pravijo serum resnice . . .

Obstajajo metode, ko vas mučijo, ne da bi se vam to fizično kjerkoli poznalo. Ne pustijo vam spati na primer, ali pa vas prisilijo, da ure in ure sedite vzravnano na stolu brez naslonjala — jaz sem tako sedel — to so hude bolečine v hrbtenici, pa se vam nikjer nič ne pozna.

Viktor Blažič

TELEKS, Ljubljana, 20. okt. 88/24—25.

STARA GARDA

Ko sva pripravljala izdajo (Kavčičevih) spominov, sva računala tudi na to, da bova imela z oblastjo težave. Predvidevala sva, da bova imela največ težav s „staro gardo“, ki je Kavčiča politično likvidirala. Stara garda — Popit, Hafner, Ribičič, Vipotnik, Maček, Dolanc in njihovi Marinc, Potrč, Albreht in drugi — ne more biti vesela Kavčičevih spominov. Kaj pa drugi, predvsem današnji partijski liberalci, Kučan, Pregl, tudi Stanovnik? . . . Reakcij ni bilo, težav pa tudi ne. — Igor Bavčar, Janez Janša

TELEKS, Ljubljana, 11. nov. 88/11.

VEČ STRANK

. . . se zavzemam za večstrankarski politični sistem, v katerem cilje in metode političnega boja uokvirja ustava, ne pa dobra ali slaba volja ozke monopoliistične politične elite. V razvi-

tem svetu doslej še nikjer niso odkrili boljšega političnega sistema in tudi v evropskih socialističnih državah vedno bolj postaja aktualno vprašanje, kako se izviti iz ideološke in oblastniške slepe ulice in znova vzpostaviti razvoju in času primerne večstrankarske sisteme.

Mislím, da je dozorel čas za začetek graditve večstrankarskega političnega sistema, ki resda ni idealen, je pa očitno boljši kot vse, kar se je v imenu socializma v relativno razvitih družbah doslej dogajalo pri nas in drugje.

Janez Stanič

TELEKS, Ljubljana, 11. nov. 88/4.

KONTRAREVOLUCIJA?

Za jugoslovansko oligarhijo je značilno pojmovanje, da so neposredne volitve, večstrankarski sistem in neodvisni sindikati parole meščanske desnice. Če se bomo upirali temu, da nas mečejo iz služb, če bomo organizirano povzdignili glas proti temu, da oni živijo kot „bubrezí u loju“, medtem ko se ljudstvo drenja v vrstah za kruh, če

se ne bomo strinjali z idiotskim vodenjem ekonomske politike, nas bodo kratkomalo odpravili s parolami o kontrarevoluciji. — Miha Kovač

MLADINA, Ljubljana, 11. nov. 88/7.

PROLETARIAT

31. oktobra je avtor teh vrstíc v svojem poštnem nabiralniku odkril položnico, s katero mu je hišni svet ljubeznivo sporočil, da so se stroški za ogrevanje, odvoz smeti in za vodo v zadnjem mesecu skupaj povečali za okroglih 100%; potem, ko je k temu dodal še najemnino, ki jo plačuje kot podnajemnik, ter zadnje podražítve telefona in elektrike, je ugotovil, da si s tistim, kar mu ostane od plače, potem ko plača vse račune, lahko kupi dvajset zavojčkov sarajevske Drine, pet štruc kruha, pol kile čebule in sedem litrov mleka.

Proletariat v revoluciji ne more izgubiti ničesar razen svojih verig, je pred stopetdesetimi leti zapisal Karl Marx.

Miha Kovač

MLADINA, Ljubljana, 11. nov. 88/7.

Anton Stres

Za uživanje človekovih pravic je dovolj biti človek

Te dni je postala misel na človekove pravice predmet številnih razprav v sredstvih javnega obveščanja. To je vsekakor razveseljiv dogodek, saj je ideja o človekovih pravicah izhodišče vsake demokracije, vredne tega imena. Ni pa gotovo, da se vsi razpravljalci točno zavedajo, za kaj gre, ko govorimo o človekovih pravicah. Vsekakor bi se s to idejo ne smelo dogajati tako kot z mnogimi drugimi, ki jim govorniki vrinajo svoj pomen — kot npr. ravno izrazu „demokracija“ — in ji tako vzamejo izvorni pravi smisel. Prevečkrat menjavamo besede in z njimi vedno drugače

prelepimo fasado stalno enake resničnosti. Upajmo, da bo tokrat drugače.

Da bo drugače, se je najprej treba zavedati, za kaj gre pri človekovih pravicah. Kaže, da bo treba vedno znova ponavljati, da izhaja misel na človekove pravice iz spoznanja, da je vsak človek samo zato, ker je človek, nosilec določenih pravic, v katerih se izraža njegovo dostojanstvo. To pomeni, da izhajamo iz najbolj nespornega in neposredno razvidnega dejstva, da smo ljudje in da že samo to narekuje določeno ravnanje z drugimi. Zato tukaj odpade vsako drugo utemeljevanje, kot je na primer, da človek dela, ustvarja rezultate svojega dela, prispeva k skupni blaginji, je zaveden član naše politične skupnosti, sprejema našo sedanjo družbeno in politično usmeritev, je dober član naroda, je poštenjak, ni naš notranji sovražnik itd., itd.

Vse to je mogoče res, toda to ni pravi temelj, s tem se ne upravičujejo člove-

V BOJ ZA NEPOSREDNE VOLITVE!

Tako Valerije Škerbec, predsednice enega izmed skupščinskih zborov, kot predsednika predsedstva SRS Janeza Stanovnika, kot bodočega člana istega predsedstva Ivana Ribnikarja niso izvolili polnoletni državljani SRS, ampak dobrih deset ducatov političnih delegatov.

Ze če odpremo osrednja slovenska dnevnika, lahko preberemo, kako državljani, ki jim slovenska oblast odtuje osnovno pravico do neposrednih volitev, ki jo je evropskim narodom prinesla že buržoazna revolucija, delegatskemu sistemu volitev ne verjamejo več.

Prišel je torej trenutek, da vsi, ki nam je kaj do demokratične družbene ureditve, pokončamo to samovoljo oblasti in slovenskega člana predsedstva SFRJ izvolimo polnoletni državljani SRS na svobodnih volitvah. Vemo, da nam volilne pravice ne bo podaril nihče, ampak si jo bomo morali

zboriti sami. V boj za neposredne volitve slovenskega člana predsedstva SFRJ!

Povsem jasno nam je, da bosta vodstvu SZDL in ZK Slovenije storili vse, da do neposrednih volitev ne bo prišlo. Toda Mladina se je odločila, da preseka štiridesetletno volilno kolobar-

jenje, in se bo z vsemi sredstvi borila za to, da se v to deželo zopet vrne volilna pravica, skratka, da bodočega predsednika ne izvoli peščica politikantov pod krinko nekega kvaziznanstvenega kriterija, temveč večina glasov, ki jih bo dobil od državljanov SRS.

MLADINA, Ljubljana, 11. nov. 88/17.

kove pravice. Take vrste upravičevanje ni samo odveč, temveč celo bistveno popači misel na človekove pravice. Saj ne govorimo o delavčevih, samoupravljalčevih, Slovenčevih, socialistovih, poštenjakovih, (ne)vernikovih in kdove še čigavih pravicah, temveč govorimo o ČLOVEKOVH pravicah, se pravi o pravicah, ki gredo vsakemu, ki je človek, pa naj je moje vere ali ne, sonarodnjak ali ne, z menoj istega političnega prepričanja in v isti stranki ali ne, da, celo moj prijatelj ali moj sovražnik. Tudi moj nazorski, politični, narodni nasprotnik ima iste človekove pravice kot jaz. S tem ni rečeno, da mu kdaj ne smem nasprotovati, da se ne smem potegovati za tisto, kar po vesti sodim, da je prav in je treba uresničiti, da ga ne smem skušati idejno, politično ali kako drugače premagati. Je pa rečeno, da moram tudi v tem boju z njim upoštevati določena „pravila igre“, se pravi, da moram z njim ravnati tako, da mu ne odvzamem tistih možnosti, ki izhajajo iz ideje o

človekovih pravicah in ki jih v glavnem terjam tudi zase.

Ideja o človekovih pravicah se sicer opira na določeno vizijo o človeku, opira se na določeno idejo o dostojanstvu človeške osebe, vendar lahko rečemo, da je ena najbolj neideoloških idej. Njeno izhodišče ni človek kot delavec, buržuj, belec, Slovenec, marksist, socialist, liberalec, katoličan, možki, musliman, zdrav, koristen za skupnost, arijec, razsvetljeni razumnik. Vse to delajo najrazličnejše ideologije, ki vidijo človeka samo v določeni luči in mu glede na to, kako jim kdo kje ustreza, podeljujejo določene pravice ali mu jih vzamejo. Človekove pravice gredo vsakemu, ki je človek, zato gredo vsakemu izmed nas in jih ne sme nikoli nihče nikomur kratiti.

Kdor tega idejnega izhodišča ni pripravljen sprejeti, ampak že vnaprej govori, komu je te pravice pa vendarle treba malo omejiti — in to smo te dni tudi slišali — koga je treba utišati, mu onemogočiti, da bi razširjal svoje misli,

ustanavljal svoja združenja, vzgajal, kot sam želi, svoje otroke itd., kdor se najprej potruji, da poišče nazorske, narodnostne, politične in kakršne že koli druge sovražnike, kdor misli, da ve, kdo je te pravice vreden uživati in kdo ne, naj rajši o človekovih pravicah ne govori. Naj rajši govori o svojih pravicah, saj se dela gospodarja nad njimi.

Človekove pravice pa nimajo gospodarja. Nihče jih ne podeljuje in obstajajo tudi takrat, ko jih oblast prezira. To niso podeljene, niso zaslužene in niso take pravice, da bi jih bilo mogoče izgubiti, razen če gre za kratenje teh pravic drugim. To je edina omejitev. Edini pogoji, ki obstajajo za uživanje teh pravic, je njihovo celovito in dejansko priznavanje. Kdor te pravice drugim dejansko priznava, jih ima pravico tudi sam uživati, kdor pa nasprotno razglša nestrpnost, nasilje in vsako drugo obliko zatiranja teh pravic, si jemlje pravico to razglšati.

po Družini

oglasi

● **Dragi rojaki!** Za Vašo SELITEV v domovino se vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● **RAČUNALNIKI:** Sinclair 48 K DM 245,—. Vse vrste Commodore, Schneider, Atari RADIOAPARATI, AVTORADIO HI-FI. Razni stroji in orodje. Ekspornni popust. — Jode Discount Markt, Schwanthalerstr. 1, 8000 München 2, BRD.

● **DRAGI ROJAKI, POTUJETE V EVROPO?** Na pragu domovine, v središču stare Gorice, ob lepem drevoredu Corso Italia, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu. Najmodernejši komfort (kopalnica, telefon, radijski sprejemnik, barvna televizija, mini bar, klimatizacija). Zelo ugodne cene: enoposteljna soba 62,50 DM, dvoposteljna 92,40 DM. — Vinko Levstik, PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63, I-34179 Gorizia, tel. 04 81 / 82 1 66, telex 461154 PAL GO I.

● V Rakičanu pri Murski Soboti ugodno PRODRAM delno vseljivo podkleteno enostanovanjsko hišo z velikim vrtom. — Informacije dobite po tel. 07 732 / 52 8 30 v Nemčiji, ali pa v Jugoslaviji 069 / 21 2 35.

● **PRODRAM** starejšo hišo z gospodarskim poslopijem, vrtom in njivo (73a) v vasi Skorba ob cesti Maribor—Ptuj (blizu hajdinske šole). — Tel. v Nemčiji po 18. uri 0711 - 88 87 38.

● Blizu Ljubljane PRODRAMO dobro ohranjeno enonadstropno hišo s centralno kurjavo, garažo in vrtom. — Pisemne informacije dajejo: Sestre potujoče misijonarke, Vir pri Domžalah, 61230, Maistrova ulica 22, Jugoslavija.

● **PRODRAM** hišo na otoku Rabu, 60 m do morja, dvostanovanjska, tri garaže, 50 m² terase, 18 m² balkona. — Tel. YU 062 / 35 5 57 ali 062 / 87 15 20.

● **PRODRAM** vilo na južni obali Cres-Lošinj (7 opremljenih spalnic, 2 kuhinji, 2 garaži), za 230.000 DM, delno v dinarjih. — Naslov: Jože Sitar, Goriška 17 a, tel. 062 / 36 0 82, Maribor.

● V Mariboru naprodaj frizerski salon. Dodatno se lahko uredi še kozmetični salon.

— Informacije: Marija Marin, Vrazova 26 a, 62000 Maribor, Jugoslavija.

● **ANICA**, 55 let, 165 vel., 60 kg. plavalaska, vdova, Slovenka, zdrava in vesela ter do brega srca išče dobrega moškega za skupno življenje. — Naslov Vam posreduje uprava Naše luči pod pogoji, kot so navedeni v spodnjem črnem pasu na tej strani (štev. 8).

● **IŠČEM** bivše sotrpinke Kristino Mrak por. Krek, sestro Jelko por. Dolinar in Zinko Kosi iz Bučkovcev, ki živi baje v Avstriji. Mami Mrakovi iz Špitala pa iskrene čestitke k visokemu jubileju. — Vika Gajšek-Cikankova, 19 Ayton St. W. Ivanhoe, 3079 Melb., Australia — VIC.

● **SLOVENEK**, star 47 let, brez obveznosti, z lastno hišo in avtom, želi spoznati pošteno Slovenko od 30—47 let za zakon. Otrok ni ovira. Samo resne ponudbe! — Naslov Vam posreduje uprava Naše luči pod pogoji, kot so navedeni v spodnjem črnem pasu na tej strani (štev. 9).

● V centru Ljubljane PRODRAM 2 stanovanji (dvosobno, 10m², 3. nadstr., in petsobno, 130m², 1. nadstr.) v hiši, grajeni 1935, z dvigalom; klet, podstrešje, centralna kurjava, kopalnica, WC, 2 shrambi, balkon, pogled na park. Cena: 250.000 oz. 300.000 DM. — Naslov Vam posreduje uprava Naše luči pod pogoji, kot so navedeni v spodnjem črnem pasu na tej strani (štev. 10).

Če potujete v München,
Vas pričakuje
HOTEL ERBPRINZ
Sonnenstr. 2, 8000 München 2
tel. 089 / 59 45 21.
Družina Zupan

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

od smeha ni še nihče umrl

Oče hčerki, ki gre na sestanek s fantom: „Če te bo nočoj prosil za roko, mu reci, naj se pride pogovoriti z mano!“

„In če me ne bo prosil?“

„Potem, mu reci, se bom prišel jaz pogovoriti z njim.“

o

Nadzornik sprašuje otroke v razredu.

„No, sedaj naj mi pa še kdo pove kakšen pregovor!“

Jurček: „Bedak lahko vpraša več, kot jih deset pametnih odgovori.“

o

Srečata se dve bolhi.

„Kaj si pa tako potrta?“ vpraša prva drugo.

„Kaj ne bom! Nekdo mi je ukradel mojega psa!“

o

Dve stvari sta neskončni: veselje in človeška neumnost. A pri veselju to še ni čisto gotovo.

o

Pri psihiatru.

Pacient: „Nihče me ne jemlje resno.“

Psihiater: „Saj ne mislite tega resno?“

o

Pevka drugi pevki:

„Svoj glas sem dala zavarovati za zelo visoko vsoto denarja.“

„In kaj si potem s tem denarjem naredila?“

o

Starejša gospa naroči konjak. Mo ga pokusi, pokliče natakarija:

„Oprostite, ali imate na seznamu gorkih pijač še kaj drugega?“

o

„Nikdar ne grem v cerkev,“ se je pobahal bogataš župniku, „ker je tam preveč hinavcev.“

„Zaradi tega vam pa res ne bi bilo treba izostajati od maše: vedno bi se našel prostor še za enega.“

o

Gost krčmarju: „Vaše hrenovke lahko vtaknem v usta cele naenkrat.“

„Rad verjamem. A to ni odvisno od hrenovk.“

o

Na tabli v živalskem vrtu je pisalo: „Prosimo, da te kamele ne hranite! Ravnateljstvo.“

Naslednji dan je pisalo poleg prejšnjega napisu: „Prosim, ne upoštevajte tega opozorila ravnateljstva! Kamela.“

od doma

KAJ NIMAMO PRAVICE VSAJ LAJATI, ČE ŽE ŽIVIMO KOT PSI?

Trditev „NIČ NAS NE SME PRESENETITI“ je izboljšana. Sedaj se glasi: „NIČ VEČ NAS NE MORE PRESENETITI.“

KDOR NI Z NAMI, JE PRED NAMI.

Med klovni in politiki ni veliko razlike. Klovni so navadno pametni, a želijo vzbuditi vtis, da so neumni.

NAŠA AVANTGARDA JE KLJUB VSEMU ZADOVOLJNA S SVOJIM PREMOŽENJSKIM STANJEM.

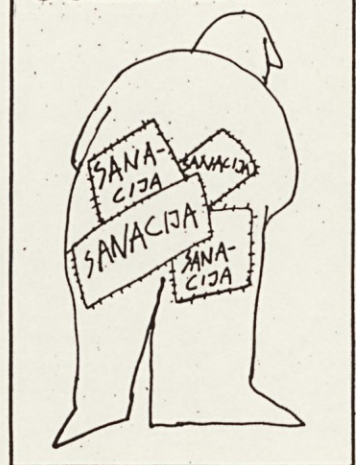
Proletarci vseh dežel, vdajte se: iz socializma ni rešitve!

MI BOMO NASANKALI TUDI POLETI.

Kako bi bilo šele hudo, ko bi v vojni ne bili zmagali!

Po PAVLIHU

OGLEDALO

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Stanislav Cikanek, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 88 35 64).

P. Andrej Kropelj, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Anton Štekl, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien. (Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.
(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Prelat Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. (1) 43 61 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. (1) 42 53 64 43).

Stanislav Kavalir, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.
(Tel. 21 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. 82 91 85 06).

Jože Kamin, 14 rue du 5 Decembre, 57800 Merlebach. (Tel. 87 81 47 82).

François Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, Rosenstraße 26, 8011 Heimstetten b. München.
(Tel. 089 - 90 30 050).

Martin Horvat, 1000 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pucelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 -
64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6000 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 6800 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7000 Stuttgart 1, Staffenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 78 8 14).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74).

Jože Bucik, 8900 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7900 Ulm, Olgastraße 137.

(Tel. 0731 - 27 2 76).

Slovenski župnijski urad (Marijan Bečan, Branko Rozman), Liebigstr. 10,
8000 München 22. (Tel. 089 - 22 19 41).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:
09 - 32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21, v Malmöju:
040 - 23 24 78).

ŠVICA

P. Robert Podgoršek, Seebacherstr. 15, CH-8052 Zürich. (Tel. 01 - 301 44 15).

Kapuzinerheim: Tel. 01 - 301 24 22 int. 22

Pisarna Slov. misije, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01 - 301 31 32).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).